

[Køpke Christensen]

mange yderligere tilskud, at der ikke er grund til yderligere tiltag.

Da skolefritidsordningen blev indført, argumenteredes der her for, at der jo alligevel var tomme skolelokaler osv. til rådighed, der kunne benyttes til denne skolefritidsordning, og at disse kunne udnyttes optimalt ved at indføre dette. I starten var det således, at der skulle være et par mennesker, der kunne føre tilsyn med børnene i skolefritidsordningen, men i dag ved alle, at det drejer sig om pædagoger og normering m.v., og det er noget, der har virket stærkt fordyrende.

Fremskridtspartiet vil naturligvis, ligesom vi gjorde det vedrørende socialministerens tiltag på området med børnepakken, sige nej til dette forslag fra undervisnings- og forskningsministeren.

Jeg er godt klar over, at der står, at undervisnings- og forskningsministeren *kan* fastsætte regler om søskendemoderation, altså nedsættelse af prisen for søskende, men alle ved, at der på grund af et forhastet lovværk vil ske det, at ministeren også gør det. Derfor kunne der reelt lige så godt have stået »skal fastsætte regler om søskendemoderation«. Dette bliver nemlig resultatet.

Det er et resultat af, at dette forlig er kommet hurtigt igennem, at man nu åbner mulighed for, at ministeren kan få disse beføjelser. Det er et ganske klart udtryk for lovjaskeri også på dette område.

Fremskridtspartiet indstiller derfor lovforslaget til forkastelse.

Bente Juncker (CD):

Dette lovforslag er et led i børnepakken, og jeg skal sige, at Centrum-Demokraterne kan stemme for det.

Ole Vig Jensen (RV):

Ja til lovforslaget.

Glønborg (KRF):

Også fra Kristeligt Folkeparti.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Det er beklageligt, at det har været nødvendigt at fremsætte dette lovforslag. Skolefritidsordninger har hidtil været regelfrit område, og det er gået fremragende til alles tilfredshed. Re-

geringen har fået ros af Kommunernes Landsforening, fordi vi ikke har lavet regler på dette felt. Der ligger ikke én klage i Undervisningsministeriet over kommunernes måde at klare skolefritidsordningerne på.

Derfor er det trist, at det alligevel – fordi der er partier her i Tinget, som ikke har tillid til kommunerne, ikke tror, at man kan lave en aftale med Kommunernes Landsforening, ikke regner med, at kommunalpolitikere er lige så børnevenlige som folketingspolitikere – er nødvendigt at øge regelsættet.

Men jeg indrømmer, at det ikke er nogen stor sag, og man kan se på lovforslaget, at det er en meget lille ting, vi her vedtager, og derfor skal den ikke skille os ad. Regeringens holdning svarer til det, en af figurerne i »Indenfor Murene« udtaler gentagne gange, nemlig: »Lad dog barnet«. Når de nu vil have disse regler, så lad dem dog i himlens navn få dem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

20) Forespørgsel nr. F 24:*Forespørgsel til udenrigsministeren:*

»Hvad kan regeringen oplyse om forhandlingerne på EF's regeringskonferencer om politisk union og økonomisk-monetær union samt den danske forhandlingslinje op til EF-topmødet i juni?«

Af Gade (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 8/5 91. Fremme af forespørgslen vedtaget 17/5 91).

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg skal gøre opmærksom på, at afstemningerne om eventuelle motiverede dagsordener vil blive sat på dagsordenen for mødet i morgen, torsdag den 30. maj.

Begrundelse

Gade (SF):

Det kan være, at vi kan nå torsdag den 30. maj, inden vi slutter.

På EF-topmødet den 28. og 29. juni er der lagt op til, at EF-landene foretager en afklaring af hovedspørgsmålene i diskussionerne om den politiske union og den økonomisk-monetære union på EF's regeringskonferencer. Det betyder, at topmødet kan blive et af EF's mest afgørende. På den baggrund er det noget beklageligt, at vi i Folketinget er kommet i den situation, at vi foretager debatten på dette tidspunkt.

Tiden er inde til, at vi i Danmark gør vores stilling klar forud for topmødet for at sikre en afklaring, hvor det tiltrænges, og for at prioritere krav og ønsker. Denne debat foretages cirka en måned før topmødet, og det vil sige, at det er muligt at arbejde i den kommende måned for at præcisere en eventuel afklaring over for de øvrige EF-lande, altså at fastlægge en dansk forhandlingslinje op til topmødet.

Forespørgerne lægger især vægt på, at debatten skaber klarhed på de områder, hvor der i den offentlige debat og også her i Folketinget hersker usikkerhed om den danske holdning. Det gælder udpræget spørgsmålet om graden af inddragelse af forsvarspolitik eller ikke og dermed diskussionen om at sammenknytte EF's beslutningsorganer og Vestunionen. Her er der brug for en klar melding imod sammenkobling og dermed en klar melding til de danske forhandlere om, at der skal en såkaldt skarp parentes ind i formandskabets forslag til traktattekst om fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Jeg håber, at debatten vil skabe den nødvendige afklaring.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

EF's to regeringskonferencer finder sted på baggrund af de epokegørende begivenheder, som på så stærk vis har præget Europas politiske og økonomiske billede inden for de seneste år.

Forhandlingerne i 1985, der førte til Den Europæiske Fælles Akt, kan på sin vis betragtes både som slutstenen på det fællesskab, som indskrev sig i Europas gamle og velkendte bil-

lede, og som startskuddet på udviklingen af et nyt europæisk billede eller en ny europæisk politisk og økonomisk arkitektur.

Det kan ikke undre, at dette skel mellem en gammel og en ny europæisk samarbejdsform indtrådte omkring midten af 1980'erne, for på det tidspunkt havde de organisationer og traktater, der blev nedfældet umiddelbart efter krigen, fungeret i snart 40 år. De tjente os godt. De sikrede fred og stabilitet, velstand og velfærd, men de var trods alt præget af tidens tand. Den Europæiske Fælles Akt fra 1986 blev et led i den proces, den europæiske integrationsproces, som startede i 1950 med Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab.

Det er denne proces, der nu fortsætter og givetvis vil præge en stor del af 1990'erne. Når der er grund til at hæfte sig så meget ved Fællesakten for at forstå det, der foregår i dag, så er det, fordi indtil Fællesakten drejede den europæiske integrationsproces sig om en større grad af enighed imellem de vesteuropæiske lande. Men efter Fællesakten drejer den europæiske integrationsproces sig om hele Europas politiske og økonomiske enhed, og det er dette kvalitative spring, dette kvantespring, som giver EF's to regeringskonferencer deres enestående historiske placering og deres helt centrale rolle i dansk udenrigspolitik.

For første gang i mange år har Danmark inden for rækkevidde at være med til at præge organisationen af det europæiske samarbejde godt og vel en generation ud i fremtiden. Vi har mulighed for at skabe en europæisk politisk og økonomisk enhed, som kan sikre vore børn den samme sikkerhed, fred og velstand, som vi selv har nydt godt af.

Der er nogle, som tror, det er en given ting, men det er ingenlunde tilfældet. Det ved vore forældres generation. De kom til at lide under et Europa, der netop ikke var lagt i faste rammer med pligter og rettigheder for de enkelte lande; tværtimod. De store lande kunne misbruge deres politiske, militære og økonomiske magt, og det gjorde de. Historiens lektie er klar. Kun et forpligtende samarbejde, et samarbejde, der i sin struktur hviler på traktater, kan sikre et stabilt Europa. Og det er jo netop formålet med EF, med Den Europæiske Fælles Akt, den politiske union og den økonomiske og monetære union.

[Udenrigsministeren]

Alternativet til denne vej er nemlig også klar. Det er tilbage til nationalstaternes Europa med den sygelige nationalisme og rivalisering imellem de store europæiske magter, som inden for de sidste 200 år har ført til en række storkrige på europæisk territorium.

Det ved de central- og østeuropæiske lande også. I godt og vel 50 år har de lidt under Sovjetunionens åg. Prisen har været millioner af menneskeliv, ødelagte samfundssystemer og kulturer samt nedslidt for ikke at sige nedbrudt økonomi og erhvervsliv. Nu rykker de sig fri af det sovjetiske imperium. Det er lykkedes for størsteparten af dem, men endnu er målet ikke nået for flere andre, herunder De Baltiske Lande. For disse lande står medlemskab af EF som noget nær deres vigtigste mål. De ser EF's ubestridte succes som model for europæisk samarbejde, som det, der skal sikre deres vej mod demokrati og markedsøkonomi. Der er jo allerede tilkendegivelser fra flere af disse lande om medlemskab af EF inden for en ikke alt for fjern fremtid.

Det kan ikke undre. Eller kan det? I virkeligheden er det jo fantastisk, en i historisk henseende utrolig tillids erklæring. I 40 år har de været tvunget ind i et internationalt samarbejde dirigeret og styret af Sovjetunionen. I selv samme øjeblik, de får held til at komme ud af denne spændetrøje, banker de på vores dør for at blive tilknyttet EF. Den tillid må vi selvsagt leve op til.

I den forbindelse kan der være grund til at se lidt nærmere på nogle af de politiske og forsvarsmæssige konsekvenser af udviklingen omkring Sovjetunionen samt Central- og Østeuropa. Siden Den Europæiske Fælles Akt blev underskrevet i 1986, har Europa skiftet udseende. Sovjetunionen har mistet herredømmet over de øst- og centraleuropæiske lande, og den realistiske militære trussel fra Sovjetunionen mod Vesteuropa på det konventionelle militære område er reduceret betydeligt. Dette sammen med USA's militære engagement i Golfen har haft uundgåelige konsekvenser for USA's militære tilstedeværelse i Europa. Det er uundgåeligt, at antallet af amerikanske tropper i Europa bliver reduceret i de kommende år, og det gør det igen naturligt, at europæerne begynder at overveje, hvad de kan og skal gøre på det forsvarsmæssige område under disse nye vilkår.

Det er helt naturligt, at et af de første svar bliver en styrkelse af det europæiske engagement i forsvaret af Europa, og at det sker gennem en styrkelse af det, der kaldes den europæiske søjle inden for NATO. Selve begrebet den europæiske søjle er for øvrigt skabt i USA af præsident Kennedy i sin tid, og hele tankegangen falder godt sammen med de vedvarende amerikanske krav gennem de senere år om, at byrdefordelingen, når det drejer sig om byrderne ved Europas forsvar, bliver mere ligelig imellem USA og det stadig rigere Europa.

Men det er vigtigt, at denne styrkelse af den europæiske søjle sker uden at svække NATO og uden at svække den atlantiske forbindelse. Dette er en af begrundelserne for, at vi må støtte bestræbelserne på at begrænse Vestunionens rolle til netop det at være en europæisk søjle inden for NATO, og at dette sker i fuld forståelse med USA. Her vil for øvrigt det kommende NATO-udenrigsministermøde i København den 6.-7. juni formentlig bidrage til at skabe klarhed om netop dette punkt.

En anden grund til at fokusere på Vestunionen er den usikkerhed, som præger de central- og østeuropæiske lande efter deres frigørelse fra Sovjetunionen. Disse lande står over for noget helt nyt; de skal skabe deres eget liv ikke blot gennem opbygning af et nyt samfundssystem, men også ved at finde deres rolle i Europa. Historien har fortalt dem, at frihed ikke er gratis; de er ofte blevet truet og nogle gange underkuet af deres store naboer, og derfor søger de en slags garanti, en international paraply, som på den ene eller den anden måde kan give dem ro, medens omstillingen foregår. Og med deres baggrund er det jo ikke overraskende, at de er nervøse for, om deres nyvundne frihed og selvstændighed holder.

De har overvejet, om NATO kan give dem denne form for garanti. Det er nok ikke muligt på baggrund af NATO's historiske rolle som forsvarsalliance rettet mod en sovjetisk militær trussel. Derfor er de begyndt at kaste blikket mod Vestunionen som en slags garanti, og det er måske det væsentligste svar på det spørgsmål, som jo ofte stilles om, hvad Vestunionen egentlig kan, som NATO ikke kan.

Hvis ikke Vestunionen kan anvendes som denne slags garant – måske endda kun indirekte – for de central- og østeuropæiske lande, så kunne alternativet gå hen og blive et tilbage-

[Udenrigsministeren]

fald, et tilbagefald til nationalistiske alliancer mere eller mindre i stil med dem, vi har set tidligere i Europas historie, hvor de svage europæiske lande søger beskyttelse hos de stærke med den konsekvens, at de tvinges ind under den eller de stærke magters interessesfære. Det er det selv samme alternativ, som jeg nævnte tidligere, til udbygningen af den europæiske integrationsproces omkring EF.

Konsekvensen af EF og meningen med EF er tydelig nok, nemlig at intet europæisk land, stort eller lille, har været i stand til at handle alene over for andre medlemslande, når det gælder økonomiske, teknologiske og handelsmæssige forhold. Der handles i fællesskab, og der handles efter nøje fastlagte regler, som gælder for alle.

Der lægges nu op til at fastlægge nogle traktatbestemmelser på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område, som på tilsvarende vis gør, at intet land kan handle alene over for de andre medlemslande. Det er en logisk konsekvens af den realitet, at intet europæisk land kan fastlægge sin sikkerhedspolitik alene; det må nødvendigvis ske inden for rammerne af et europæisk sikkerhedssystem. Det er jo også derfor, at der samarbejdes på forskellige niveauer og i organisationer og i alliancer med forskellige medlemskredse lige fra Vestunionen og til NATO og CSCE.

Meningen er kort sagt at indkapsle hinanden i et sikkerhedssystem. Og det er i dette system, at også Vestunionen og EF's politiske union får en rolle, som det netop er beskrevet. Lakmusprøven på denne tankegang er i og for sig allerede bestået med henvisning til de central- og østeuropæiske lande. Deres holdning er vigtig, fordi der for dem står noget på spil, nemlig en nyvunden frihed, som kan tabes.

En anden lakmusprøve er at se på neutrale lande som Østrig og Sverige. Disse lande befinder sig på forskellige stadier af vejen hen imod medlemskab af EF. De har ikke på samme måde givet udtryk for deres standpunkt til de tanker om EF's politiske union, der ligger på bordet, men selv en forsigtig tolkning af deres Europapolitik giver belæg for at sige, at de ikke finder, at sådanne tanker stiller sig i vejen for deres vej frem mod medlemskab. Det blev bl.a. bekræftet under statsminister Carlssons besøg i København den 14. maj i år.

Netop sammenligningen af EFTA-landenes europapolitiske bevægelse og holdningen i de central- og østeuropæiske lande til EF er interessant. Det var Den Europæiske Fælles Akt i 1986, som satte gang i EFTA-landenes bevægelse hen imod nærmere tilknytning til EF eller medlemskab af EF. På samme måde er det den politiske union, herunder tankerne om Vestunionen, der i 1991 baner vej for de central- og østeuropæiske landes tilnærmelse til EF. For EFTA-landene var økonomi og erhvervsliv afgørende; derfor var det det indre marked, som satte gang i sagerne. For de central- og østeuropæiske lande er det sikkerhed frem for alt andet, der tæller; derfor er det den politiske union, som for alvor tæller i deres regnestykke.

For et par år siden begyndte forhandlingerne mellem EF og EFTA om det, man kalder det europæiske økonomiske rum. Allerede dengang lå det klart, at det for nogle EFTA-landes vedkommende ville blive en etape på vejen mod medlemskab. Som forholdene har udviklet sig, tyder meget på, at denne etape bliver kort, og at de fleste EFTA-lande inden for en ikke alt for fjern fremtid vil være medlemmer af EF.

Det er ikke uden interesse at hæfte sig ved det forhold, at jo stærkere dynamikken i EF er, jo hurtigere bevæger EFTA-landene sig hen imod beslutning om medlemskab. Forklaringen er ganske ligetil: Hverken EFTA-landene eller de central- og østeuropæiske lande har den ringeste interesse i at blive medlemmer af et EF, som er gået i stå. De ønsker at melde sig ind i en klub, som ikke alene er levedygtig, men også i stand til at udvikle sig, til at tage nye opgaver op. Det er den egenskab, som gør EF attraktiv. Det er derfor, de pågældende lande ønsker medlemskab. Intet ville mere sikkert slå deres ønske om medlemskab ihjel end en opbremsning i integrationsprocessen for at udvide EF. Det er processen, udviklingen, som udgør tiltrækningskraften.

For dem, som udtrykker skepsis eller direkte afstanden til planerne om politisk union og økonomisk og monetær union, kender jeg ikke noget bedre svar end at henvise til den stribe af ønsker om medlemskab af EF, der fremkommer fra de europæiske lande, der ikke er medlemmer. Kendsgemningerne taler deres eget tydelige sprog. Den bedste, sikreste og hurtigste

[Udenrigsministeren]

vej til den udvidelse af EF, som bl.a. Danmark ønsker, er aktiv støtte til den politiske union og den økonomiske og monetære union. Ønsker vi derimod at fastfryse det europæiske billede med nogle lande, der er inden for EF, og nogle, der er uden for, så skal vi bare bremse arbejdet i de to regeringskonferencer. Det er der bare ikke nogen der vil takke os for.

Regeringen har to overordnede politiske mål for arbejdet med regeringskonferencerne. Det ene er at gå i offensiven for derigennem at opnå en bedre geografisk balance, sådan at vi lettere kan få vores synspunkter igennem i den samfundsretning, vi ønsker. Det andet er at styrke EF, således at det ikke alene bliver i stand til at løfte den opgave, som en udvidelse hen imod 16-18 medlemmer i slutningen af tiåret ubestridt vil være, men også sideløbende hermed kan være motor i den europæiske integrationsproces.

Det nuværende EF har ikke kræfter til at løse denne opgave, og derfor må EF styrkes for derigennem at få de kræfter, som kræves for på én gang at befordre den europæiske integration og udvide denne til en bredere landekreds, hvoraf nogle – de central- og østeuropæiske lande – er svage og har behov for støtte og bistand.

Det er disse overordnede mål, regeringen søger tilgodeset, og de konkrete midler har været det danske memorandum fra oktober 1990 og de konkrete danske tekster fra marts 1991. Lad mig her indskyde, at Danmark er det eneste land, som har fremlagt tanker og forslag, der udgør en helhed og dækker alle emner. Det er dette, der er vores grundlag, ledsaget af diplomatisk indsats og påvirkning af de øvrige medlemslandes opinion.

Forslagene fra det danske memorandum er fortsat grundlaget, regeringen forhandler på, og jeg synes, der er grund til at glæde sig over, at regeringen her for en gangs skyld er gået betydelig længere end adskillige andre EF-lande, f.eks. i forslaget om at indføre flertalsafgørelser på en række områder, bl.a. på det for os så vigtige miljøområde. Det siger sig selv, at regeringen i forhandlingerne gør alt, hvad vi kan for at fremme disse forslag, som jo har så bred tilslutning her i Folketinget.

Regeringens mere konkrete forhandlingsmål kan i øvrigt opregnes på følgende måde:

For det første at opnå etablering af den økonomiske og monetære union. Det er i Dan-

marks interesse, fordi der herigennem lægges op til en højere økonomisk vækst og derigennem større velstand og velfærd. Regeringen sigter endvidere på en økonomisk vækst, som ikke tilsidesætter hensynet til de kvalitative aspekter, herunder miljøbeskyttelse og arbejdsmiljø.

Nogle kan være fristet til at stille spørgsmålet, om økonomisk vækst fortsat bør være et mål. Svaret herpå er bl.a. at pege på de store opgaver, EF skal løse over for omverdenen: Sovjetunionen, Central- og Østeuropa, Mellemøsten, Nordafrika og en række udviklingslande. Hertil kommer den tyske enhedsproces. Jamen det kræver alt sammen tilførsel af store finansielle og økonomiske midler, og de kan næppe stilles til rådighed, hvis EF's egen velstand stagnerer.

Vi må heller ikke glemme, at der inden for EF er store uligheder og store forskelle, som gør, at der må tilrettelægges en indsats på Fællesskabsplan. Det er det, som i EF går under overskriften: »Økonomisk og social samhørighed«.

Den økonomiske og monetære union er på samme måde som det indre marked ikke et mål i sig selv. Hvorfor skulle den også være det? Den er et middel, et middel til at løse nogle af de langsigtede problemer, som Europa står over for, og som uden en løsning vil kunne bringe stabilitet og velstand i fare på vores kontinent.

For det andet at opnå indsættelse i traktaten af en række nye afsnit vedrørende emner, som Danmark lægger vægt på. Det er de emner, der er opregnet i det danske memorandum, som afspejles i de konkrete danske traktattekster. Til illustration skal jeg bare nævne miljøbeskyttelse, spørgsmål vedrørende arbejdsmarkedet, sundhed, uddannelse, energi, forskning og teknologi, telekommunikation, udviklingsbistand og statsstøtte. På alle disse områder er der behov for en saltvandsindsprøjtning.

For det tredje at styrke nærhedsprincippet. Det sker i praksis ved dansk støtte til det såkaldte subsidiaritetsprincip, der groft sagt går ud på, at opgaverne skal løses så nær borgerne som muligt og kun løftes op på internationalt, på europæisk plan, hvis det er nødvendigt eller fører til en bedre løsning. Det er vigtigt, at EF spores ind på de opgaver, som kræver en international løsning, og ikke forfalder til unødige harmoniseringer. Heldigvis er dette også ind-

[Udenrigsministeren]

stillingen blandt størsteparten af medlemslandene.

For det fjerde et større demokratisk islæt gennem skridt, som giver Europa-Parlamentet en mere fornuftig rolle i samarbejdet og søger at inddrage de nationale parlamenter på en mere konstruktiv måde.

Tilsvarende kan nævnes bestræbelserne på større åbenhed i EF's beslutningsproces.

For det femte et mere effektivt samarbejde om udenrigs- og sikkerhedspolitik for derigennem at gøre det muligt for Europa at løse de opgaver, vort kontinent givetvis kommer til at stå over for, samtidig med at Europa bør kunne spille en større rolle i den internationale politik.

Det er regeringens vurdering, at såvel den politiske union som den økonomiske og monetære union føres frem til stillingtagen på mødet den 28. og 29. juni i Det Europæiske Råd. Det må anses for sandsynligt, at i hvert fald størsteparten af emnerne afklares. Nogle enkelte spørgsmål kan muligvis udestå til endelig afklaring i løbet af efteråret. Den altovervejende del af medlemslandene går ind for en tidstabel, som svarer hertil, med henblik på underskrivelse af det samlede forhandlingsresultat senest på mødet i Det Europæiske Råd, som er berammet til december i år under hollandsk formandskab. Dette er den realistiske vurdering, sådan som billedet nu tegner sig.

De forløbne 6 måneder har klart og utvetydigt vist, at udefra kommende begivenheder ikke bremser, men tværtimod forøger styrken og hastigheden i integrationsprocessen. Regeringen må derfor advare mod at undervurdere den dynamik, som i øjeblikket gør sig gældende i forhandlingerne om den politiske union og den økonomiske og monetære union.

Regeringen vil også advare imod standpunkter til disse store spørgsmål, som søger at afspore diskussionen. Det drejer sig ikke om en forbundsstat med fælles statsoverhoved, fælles hær osv., sådan som nogle forsøger at fremstille det, men om at lægge en ramme for bevægelsen hen imod Europas politiske og økonomiske enhed. Denne synsvinkel anlægger størsteparten af vore EF-partnere. Den samme synsvinkel kommer til udtryk ved indstillingen til medlemskab i Østrig og Sverige plus den stærkt accelererende Europadebat i Norge og Finland. De politiske tilkendegivelser fra Ungarn, Tjekklo-slovakiet og Polen går i samme retning.

Hvis et land som Danmark taber disse overordnede perspektiver og betragter forhandlingerne som en samling mere eller mindre vidtrækkende og mere eller mindre interessante enkeltspørgsmål, kommer vi til at stå alene, meget alene.

*Forhandling***Gade (SF):**

Jeg skal takke udenrigsministeren for besvarelsen, der jo bekræftede vigtigheden af denne debat, og at der er en betydelig dynamik i processen.

I øvrigt har jeg hæftet mig ved, at ministerens pensel var forholdsvis bred, må jeg måske nok sige, men for mig noget mere positiv over for Vestunionen, end jeg måske havde forventet på forhånd. Jeg blev ikke helt klar over, om den positive holdning over for Vestunionen også indebærer en positiv holdning over for sammenkoblingen mellem EF og Vestunionen, men det vil jeg vende tilbage til.

Først vil jeg koncentrere mig om den danske regerings stillingtagen. Lidt i modsætning til udenrigsministerens fremstilling her synes jeg, at den danske regerings stillingtagen har været præget af det gamle trick om at stikke fingeren i vejret, lytte til, hvad Frankrig og Tyskland har aftalt, og så kaste støtten stærkt ind på det synspunkt. Det kan se stærkt ud for udenforstående, men blot ikke, hvis vinden vender meget hurtigt, og det er jo, hvad vi i nogen grad har oplevet det sidste års tid.

Først satsede Danmark og Tyskland på en hurtig økonomisk og monetær union, og vupti blev Danmark forvandlet fra at være et ØMU-skeptisk land til at blive et af de mest ØMU-glade lande. Nu blev parolen nærmest den hurtigst mulige økonomiske og monetære union indtil forleden, hvor vinden måske igen begyndte at vende med skatteministerens nye ØMU-udspil. Men vi kan måske få afklaret, om der var en vending.

Da regeringens EF-memorandum blev skrevet, var der plads til en kraftig afvisning af forsvarspolitisk samarbejde, herunder oprettelse af fælles militære styrker. Så meldte Frankrig sine ønsker, og vupti gik udenrigsministeren i gang med en kampagne for Vestunionen og en sammenkobling mellem EF og Vestunionen. Om det så også er Danmarks politik, må vi jo se

[Gade]

efter debatten i dag, men det er der i hvert fald i de udtalelser, udenrigsministeren er kommet med, noget der tyder på.

At udenrigsministeren har lagt navn til denne politik, er forståeligt, men det er en kilde til stadig forundring hos mig, hvad Socialdemokraterne vil i denne alliance, eller for at undre mig lidt mere konkret: Hvad mener mon hr. Svend Auken, når han til intet mindre end Den Grimme Ælling slår fast, at en socialdemokratisk regering vil føre den samme udenrigspolitik som den nuværende regering?

I SF har vi ikke megen respekt for denne såkaldte nye Europapolitik, som den forsøges markedsført også af udenrigsministeren her i dag. Det er nemlig i virkeligheden den ældgamle. At den så efter vores opfattelse heller ikke tager udgangspunkt i de voldsomme udfordringer, som Europa står over for netop nu, gør den bare desto svagere. Jeg tænker her på spørgsmålet om, hvordan vi kan skabe et åbent samarbejdende Europa og modvirke nye skel og modsætninger i en ny europæisk orden, der omfatter hele Europa. Det burde i stedet for fransk-tyske unionsaftaler være det danske krav i alle diskussioner i EF.

Den økonomisk-monetære union, som tidligere lignede et tog på skinner, ligner nu mere et helt jernbaneterræn, men alligevel vil man fastholde køreplanen. På Dagbladet Børsens høring om økonomisk-monetær union forleden dag er nationalbankdirektøren citeret for at kalde anden fase for noget kludder, og vismændene er i deres sidste rapport fra denne måned fortsat med at fremhæve den række af problemer, som et stort flertal i Folketinget tilsyneladende ikke vil se.

Jeg vil godt spørge, hvad regeringen mener om følgende citat fra vismandsrapporten:

»På den anførte baggrund er det et åbent spørgsmål, om en effektiv centralisering eller koordinering vil kunne etableres og opretholdes, uden at der sker en overførsel af finanspolitisk kompetence til et overnationalt beslutningscenter.«

Mener regeringen fortsat, at man kan sige til folk, at den økonomisk-monetære union kan gennemføres, uden at der etableres fælles finanspolitik, hvad jo er vismændenes synspunkt?

Man kan jo komme langt i politik, og jeg er så kommet dertil, at jeg har tænkt mig at citere

Frank Dahlggaard i en kronik i Berlingske Tidende, hvor han siger:

»Vågn dog op inde på Christiansborg. Det nuværende valutakurssamarbejde er glimrende for Danmark. ØMU'en er en særdeles tvivlsom fidus.«

Jeg mener, vi har undladt en diskussion om økonomisk-monetær union, men måske de nye signaler fra regeringen er et tegn på, at man egentlig har fortrudt sin store begejstring for økonomisk-monetær union.

Jeg har bemærket, at regeringen har fastholdt årstal for indførelse af centralbank og fælles valuta, men jeg vil så spørge, om Socialdemokraterne mener, at den nye linie for den økonomisk-monetære union egentlig logisk fører til, at der skal være tidsfrister på, hvornår man skal gå over til centralbank og økonomisk-monetær union i den endelige fase.

På regeringskonferencerne oplever vi desværre en alliance mellem Spanien og England imod flertalsafgørelser på miljøområdet. Miljøet er sørgeligt underprioriteret i forhandlingerne. Vi vil støtte, at der gøres en kraftig indsats for at få sat miljøet på dagsordenen med flertalsafgørelse og minimumsbestemmelser.

Der er også modstand mod begrebet den sociale dimension. Vi støtter i SF begrebet. EF har givet kapitalen alle frihederne; nu skal miljø, arbejdsmiljø og sociale rettigheder have en chance. Vi støtter flertalsafgørelser, når det gælder minimumsbestemmelser for arbejdsmiljø m.m., men vi synes samtidig, det er vigtigt at opretholde retten til at lave danske overenskomster, og vi synes, det er vigtigt at sikre solidarisk skattefinansierede ydelser fremover.

Vi undrer os over nogle af formuleringerne i det danske memorandum og foreslår, at vi tager nogle grundigere analyser af EF og socialpolitikken.

Det luxembourgske formandskab har fremlagt samlede traktattekster om udenrigs- og sikkerhedspolitik, hvor sikkerhedspolitikken nu udvides til at omfatte sikkerhedsspørgsmål, som er af forsvarsmæssig betydning, samt etablere en sammenknytning mellem EF's beslutningsorganer og Vestunionen.

Der foreligger samtidig mange forslag om flertalsafgørelser. Jeg synes, det danske memorandumets tekst i sig selv er nok til at afvise de forslag. Efter min opfattelse skulle den være helt klar, og derfor undrer det mig også, at

[Gade]

udenrigsministeren henholder sig til det danske memorandum og samtidig taler så positivt om Vestunionen og i virkeligheden åbner en dør for sammenkoblingen mellem EF og Vestunionen.

I den sammenhæng kunne jeg godt have lyst til at spørge, hvordan partier, der i hvert fald har ytret meget grundfæstet, at de vil bygge på memorandumets tekst om forsvarspolitik, Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og måske Kristeligt Folkeparti, kan stille sig tilfredse med den åbne dør, som jeg i dag i hvert fald har hørt at udenrigsministeren har lavet om en sammenkobling mellem Vestunionen og EF.

Vi mener, at der i stedet for er brug for at tage udgangspunkt i CSCE-processen og at inddrage et nyt sikkerhedsbegreb. Brandtkommissionen indførte jo diskussionen om økonomisk udligning mellem de fattige og de rige lande som sikkerhedsbegreb; det er overhovedet ikke med her. I stedet for at diskutere militære udrykningskorps burde EF-landene interessere sig for at udvikle en økonomisk og økologisk sikkerhedspolitik, en civil globalpolitik i stedet for en militær.

For at sikre en afklaring og at Danmark ikke sender positive meldinger om kobling mellem Vestunion og EF af sted til topmødet, vil jeg gerne stille et dagsordensforslag på vegne af Socialistisk Folkeparti – og jeg må spørge formanden, om jeg må hente den på min plads.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Tilladelsen er hermed givet, da det er sent på dagen.

Gade (SF):

På SF's vegne vil jeg gerne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til i forhandlingerne på EF's regeringskonferencer samt på EF-topmødet den 28. og den 29. juni 1991 i Luxembourg at fastholde dansk modstand mod at inddrage forsvarspolitik i EF-samarbejdet og dermed også afvise alle forslag om i en kommende traktattekst at sammenknytte EF's beslutningsorganer og Vestunionen (WEU).

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 32).

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Ivar Nørgaard (S):

Det er regeringens opgave med alle til rådighed stående midler at fremme de synspunkter og holdninger, som er udtrykt i det danske memorandum. På nuværende tidspunkt er forhandlingerne så langt fremskredet på de to regeringskonferencer, at det må være muligt for udenrigsministeren at foretage en vurdering af forholdet mellem det danske memorandum og det, som det luxembourgske formandskab har fremlagt som deres vurdering af et sandsynligt udfald af forhandlingerne.

Det skulle være forholdsvis enkelt, da det luxembourgske formandskab i detaljer har fremlagt forslaget til traktattekster vedrørende den politiske union. Det er derfor skuffende, at udenrigsministeren i dag har forsømt denne lejlighed til at foretage en sådan vurdering. Ministeren kaster sig i stedet for ud i nogle kronikagtige vurderinger af den europæiske udvikling og går så langt i sin filosofien, at Vestunionen bliver placeret så centralt og så omfattende positivt, at han næsten glemmer de vigtige forslag til ændringer af Romtraktaten, som er foreslået af formandskabet. Og så får vi oven i købet at vide, at det navnlig er af hensyn til de øst- og centraleuropæiske lande, at Vestunionen skal tildeles denne centrale rolle.

Jeg ved, at Sikkerhedspolitisk Udvalg i nær fremtid vil afgive en beretning, og da vil man bedømme de forskellige allianceformer og også komme ind på spørgsmålet om NATO, om Vestunionen og om CSCE's forhandlinger eller organisation, og jeg mener derfor ikke, det er hensigtsmæssigt, at vi i dag går dybere i det. Men jeg mener naturligvis, at vi er bundet til at fastholde, at vi ikke ønsker, at forsvarspolitisk samarbejde i form af militært samarbejde skal indgå i de forhandlinger og de resultater, som kommer ud af regeringskonferencen.

Men for at skabe klarhed om forholdet mellem det danske memorandum og formandskabets traktattekst vil jeg gerne bede udenrigsministeren om at svare på en række spørgsmål, først vedrørende institutionerne:

[Ivar Nørgaard]

Vil regeringen sørge for, at formuleringen om EF-Parlamentets initiativret bliver bragt i overensstemmelse med det danske forslag, således at et flertal af Parlamentet kan pålægge Kommissionen at udarbejde direktivforslag? I formandskabets tekst står der, at man kan anmode om det, men det kan man jo allerede i dag. Det har jo kun betydning, hvis man også kan pålægge Kommissionen det, og derfor spørger jeg regeringen: Finder regeringen, at det er rimeligt at bruge det danske ord lov om de rammebeslutninger, som EF-Parlamentet ifølge formandskabets tekst nu skulle blive givet vetoret til? Hvem skal udfylde de rammer, som disse rammetekster, der kaldes love, er udtryk for? Er det Kommissionen, eller er det Rådet? Vi mener, at man bør gå imod forslaget om disse rammebeslutninger som lov, og vi mener i hvert fald slet ikke, at Kommissionen skal have myndighed til at udfylde dem.

Hvad er regeringens holdning til sammenkædningen af EF's udenrigs- og sikkerhedspolitik med Vestunionen og den foreslåede opbygning af arbejdsdelingen? Vi forstår, at udenrigsministeren tillægger Vestunionen en stor rolle, men hvad mener udenrigsministeren om den foreslåede sammenkædning?

Hvis tankerne om implementeringen af konkrete områder af udenrigs- og sikkerhedspolitikken med enstemmighed kan besluttes overført til flertalsafgørelser, hvad er da kriterierne for sådanne områder? Vi ønsker, at enstemmighedsprincippet opretholdes under alle forhold, men vi forstår på formandskabets traktattekst, at der er forslag om, at implementeringen kan overflyttes til flertalsafgørelser, og det vil jeg gerne høre ministerens bedømmelse af.

For Socialdemokratiet er det helt afgørende, at den økonomiske union bliver ledsaget af en økologisk union, med andre ord at miljøpolitikken får samme centrale placering i EF-samarbejdet som den økonomiske politik. Vi lægger derfor afgørende vægt på, at regeringskonferencerne beslutter, at der kan vedtages minimumsstandarder på miljøområdet med flertalsbeslutninger.

Også den sociale dimension tillægger vi afgørende betydning, og vi regner med, at der kan opnås enighed om tekster, som giver mulighed for minimumsbestemmelser ved flertalsafstemninger, uden at man dermed forringer de nationale arbejdsmarkedsorganisationers mulighed

for at indgå overenskomster. Jeg vil gerne spørge, om regeringen er enig med os i denne holdning.

Vedrørende ØMU, som efter det foreliggende skal indarbejdes i Romtraktatens tekster, er der især to forhold, vi tillægger afgørende vægt: For det første at beskæftigelsessynspunktet mindst sidestilles med hensynet til prisstabilitet, for det andet at det overlades til de enkelte lande selv at afgøre, hvornår de ønsker at indtræde i et ufravigeligt fastlåst kursforhold.

Det er også svar på hr. Gades spørgsmål til mig for kort tid siden om, hvad vi mente om tidsfrister. For så vidt har vi ikke noget imod, at der opstilles tidsfrister, men det skal være sådan, at det på det tidspunkt, hvor en frist indtræder, overlades til de enkelte lande selv at afgøre, om de på det tidspunkt ønsker at indtræde, altså ønsker at gå over til ECU'en.

En meningsundersøgelse for nylig har vist, at der i den danske befolkning hersker stor usikkerhed vedrørende unionsspørgsmålene, og at der på nuværende tidspunkt er en overvejende stemning imod unionsplanerne. Selve begrebet union bekommer bestemt ikke os danskere vel. Hvordan holdningen vil blive ved en folkeafstemning, beror selvfølgelig først og fremmest på, hvad indholdet bliver i de tekster, som regeringskonferencerne bliver enige om. Først når regeringerne har underskrevet traktatudkastene, så disse udkast er klar til ratifikation, kender vi det præcise indhold. Det bliver, som udenrigsministeren også sagde, formentlig omkring december dette år, men allerede ved afslutningen af det luxembourgske formandskab i juni måned skulle vi kende langt det meste af indholdet.

Det er værd at understrege, at indtil december har dette Ting og regeringen stadig en afgørende indflydelse på indholdet. Det skal jo nemlig vedtages med enstemmighed, og dette Ting er altså også afgørende for, om det kan vedtages. Derfor er debatten i dag vigtig, og den burde derfor heller ikke have fundet sted på dette urimelige tidspunkt af døgnet. Og derfor er det vigtigt, at regeringen står fast på de danske synspunkter.

Når traktatteksten er færdig, skal vi her i Folketinget afgøre, om vi vil ratificere den. Bliver der flertal for ratifikation, skal den endelige beslutning træffes ved en folkeafstemning. Det er overordentlig vigtigt, at der bliver givet fornø-

[Ivar Nørgaard]

den tid til grundig oplysning om indholdet af traktaterne og god tid til en folkelig debat.

Til sidst skal jeg på Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget bekræfter sin støtte til de forslag, som er indeholdt i det danske EF-memorandum, og opfordrer regeringen til i forbindelse med regeringskonferencerne at stå fast på kravet om flertalsafgørelser vedrørende mindstekrav på miljøområdet for derved at sikre, at de langsigtede miljøinteresser ikke tilsidesættes af andre hensyn.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 33).

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Der er nu fremsat yderligere et forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

Grove (KF):

Det Konservative Folkeparti vil gerne sige tak til SF for denne lejlighed til at trække de store linier op i Europapolitikken. Det er vigtigt, at vi nu diskuterer, hvordan Europa skal se ud om 10–15 år. Regeringskonferencerne er i fuldt swing, og det er nu, vi skal lade vores stemme høre.

Den danske linie i Europapolitikken blev jo lagt i efteråret 1990, hvor et stort flertal i Folketinget bakkede op bag regeringens memorandum. Derefter har vi udnyttet tiden til at udmønte memorandummet i mere konkret form, så det også er udmøntet i traktattekster. Når vi i dag drøfter de to regeringskonferencer en gang til, ved vi godt, at linien ligger fast. Vi ved, hvor Danmark står i de igangværende forhandlinger, og i Det Konservative Folkeparti er vi tilfredse med, at et bredt flertal bakker op bag regeringens politik.

Sådan har det jo ikke altid været. Hvis vi tænker lidt tilbage, kan vi alle huske, da fronterne mellem modstanderne og tilhængerne var trukket hårdt op, til tider vel også for hårdt. For SF og hr. Gade var EF det samme som kapitalismens Europa. Man må vel nok sige, at den situation er ændret i dag – SF's forbillede, Jugoslavien, har store problemer, og det sociali-

stiske Sovjetunionen er ved at falde fra hinanden – og derfor synes jeg, det er godt, at vi i dag diskuterer Europas fremtid, en fremtid, som det er lykkedes i EF på en fornuftig, demokratisk måde at lægge op til. Forhenværende kommunistiske Østlande vil gerne deltage, ja, også andre lande – Østrig, Sverige og Norge – står i kø for at komme med.

Derfor kan vi sige, at Danmark i fremtiden trænger til en konstruktiv EF-debat også fra modstandernes side. Nu må de opgive den negative linie. Det, vi debatterer i Folketinget i dag, er ikke, hvorvidt vi skal være med i Europa, men vi diskuterer, hvordan Europa skal indrettes i overensstemmelse med de idealer, vi lægger vægt på her i Danmark om fred, frihed og demokrati i Europa.

I Det Konservative Folkeparti har vi altid anset det politiske og økonomiske samarbejde i EF for at være vigtigt. Det hører sammen med, at vi hele tiden har ønsket et åbent Europa og ikke en lukket, eksklusiv klub eller stormagt. I dag er vores drøm på vej til at blive virkelighed. Sverige, Norge og Finland vil i løbet af få år indtræde i EF, og Østrig er på vej. Jeg tror, man kan sige, at de lande, der har været afhængige af Sovjetunionen – Tjekkoslaviet, Polen og Ungarn – efter alt at dømme, når de er nået så vidt i demokratiet, som vi er i den vestlige verden, vil være naturlige medlemmer i det Europa, vi bygger op nu. Derfor er det nu, at vi tilrettelægger fremtidens Europa, ikke for 5 eller 10 år, men for 20, 30, 40 år. Vi konservative ønsker ikke at opbygge en centraliseret union, hvor magten er placeret i Bruxelles.

Forsvarsmæssigt har Europa været knyttet sammen med den vestlige verden, og her tænker jeg selvfølgelig især på, at USA og Canada er med i NATO. Det har virket godt, og vi ønsker, det fortsat skal virke godt. Derfor skal vores forsvarspolitik være baseret på det fællesskab, vi har haft i 40 år, og som vi ganske glimrende kan videreudbygge.

Dermed være ikke sagt, at vi ikke er klar til at gå videre i det sikkerhedspolitiske samarbejde, for det er vi fra konservativ side. Et udvidet samarbejde på disse områder vil først og fremmest dreje sig om fælles standpunkter til spørgsmål som våbeneksport, nedrustning, forbud mod visse våben osv. Her kan EF yde et positivt bidrag i hele verden, og derfor skal vi naturligvis være åbne over for et sikkerhedspolitisk samarbejde.

[Grove]

Men så kommer vi til det spørgsmål, som er meget væsentligt for os Konservative, og det er demokratiet i Europa. Man taler meget om et demokratisk underskud i Europa, og vi føler, at det er op til os selv at udfylde det demokratiske tomrum, der måtte være. Fra konservativ side ønsker vi først og fremmest en klar balance imellem vore nationale parlamenter og institutionerne i Europa. For det andet vil vi gerne have demokratisk kontrol med Kommissionen. Fra dansk side føler vi, at vi i stor udstrækning har en medindflydelse igennem Ministerrådet, og vi vil også godt være med til at tillægge Parlamentet større beføjelser.

Jeg vil dog gerne slå fast, at vi fra konservativ side ikke ønsker Parlamentet tillagt lovgivningsmagt. Vi ønsker, at Europa-Parlamentet skal have en stærkere kontrolfunktion over for Kommissionen. Fra konservativ side ønsker vi et landenes Europa og ikke et partiernes Europa, og jeg mener helt klart, at hvis vi giver lovgivningsmagt til Parlamentet, får vi det, jeg kalder partiernes Europa, hvor socialistiske partier og borgerlige partier vil kæmpe partiernes kamp i stedet for at kæmpe Europas kamp. Europa-Parlamentet skal udøve kontrolfunktioner over for Kommissionen, og derfor ønsker vi øgede beføjelser til Europa-Parlamentet på dette område.

Vi ønsker også en større magt til Ministerrådet, for Ministerrådet er jo landenes demokratiske kontrol over for Kommissionen, og så er det op til os selv at holde styr på regeringens repræsentanter, når de udtaler sig til Rådet. Vi lægger fra konservativ side vægt på, at de danske borgere derigennem får størst indflydelse i Europa. Samtidig holder vi fast i nærhedsdemokratiet, og vi lægger fra konservativ side stor vægt på, at beslutningerne skal træffes så nær borgerne som muligt. Vi skal holde fast i, at vi fra de nationale parlamenter side ikke afgiver den mulighed, og det tror jeg egentlig samtlige danskere er enig med mig i, og derved får vi også størst mulighed for, at beslutningen bliver truffet så nær den enkelte borger som muligt.

Jeg synes, der i EF-Kommissionen laves mange fornuftige ting, men jeg tror, alle erkender, at man kan finde eksempler på, at Kommissionen og dens embedsmænd blander sig i ting, der overhovedet ikke kommer dem ved. Det fremhæver udenrigsministeren jo også i sin tale, og det vil jeg gerne takke udenrigsministe-

ren for. Vi vil også i fremtiden tage ting op, som Kommissionen blander sig i, når vi ikke mener, den skal blande sig i dem, og derfor er vi tilfreds med den støtte, udenrigsministeren giver.

Vi hører altså til de partier, der gerne vil have styr på kontrollen med Kommissionen, vi vil også gerne give større magt til Ministerrådet, og vi vil give Europa-Parlamentet kontrolfunktion. Disse ting vil vi lægge megen vægt på fremover.

Fra konservativ side tror vi på, at vi kan bygge et Europa til gavn for os alle sammen, og vi er da helt enig med Socialdemokratiet i den dagsorden, der er foreslået. Vi kunne såmænd have været medforslagsstiller, men det ønskede man vist ikke; men vi skal gerne helt og fuldt støtte den.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg forstod på hr. Grove, at man er begyndt på at bruge kræfter på i Det Konservative Folkeparti at sætte sig ind i, hvordan EF-modstandere tænker. Derfor vil jeg godt sige, at SF's modstand mod kapitalens friheder i EF står fuldstændig ved magt. Det er jo derfor, at vi – gerne støttet også af udenrigsministeren og De Konservative – går ind for at begrænse den via minimumsregler på miljøområdet og arbejdsmiljøområdet og en række sociale rettigheder. Det er der jo nogle højreorienterede partier der ikke er tilhængere af, men jeg er da glad for, at der er en bred opbakning bag det her.

Vores konstruktive linie i forhold til Europa er der ikke noget i vejen med. Det, der er problemet – så vidt jeg kan se også for hr. Grove – er, at han tror mere på den danske udenrigsministers udtalelser om, hvordan Østeuropa og EFTA-lande er knyttet til EF, end han tror på f.eks. den italienske udenrigsminister, som ifølge Der Spiegel den 6. maj 1991 sagde, at hvis vi bevæger os for hurtigt i retning af et føderalt Europa, vil det besværliggøre mulighederne for at optage såvel EFTA-lande som Østlandene i samarbejdet. Det mener jeg er et meget rigtigt synspunkt, men det er også et konstruktivt synspunkt i forhold til en udvikling af et europæisk samarbejde og af EF.

Må jeg til sidst spørge hr. Grove: Når De Konservative nu er imod en centraliseret magt i EF, hvordan har Det Konservative Folkeparti det så med den økonomisk-monetære union,

[Gade]

som jo er et af europæisk histories mest omfattende centraliseringsprojekter, både hvor det gælder økonomisk magt og beslutningsmagt? Betyder det, at Det Konservative Folkeparti er imod det, eller er det bare mundsvejr?

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Jeg vil da gerne svare ganske klart til hr. Gade, at fra konservativ side er vi klar til at udbygge det økonomiske samarbejde. Vi synes, at det er en glimrende idé, og det tror jeg at vi har givet udtryk for officielt, men så sandelig også i Markedsudvalget. Vi går positivt ind i samarbejdet. Vi mener, at det er til gavn for alle landene i Europa, for vores erhverv og vores borgere, og der er ikke centralistiske ting i det, for vi har medindflydelse på det. Vores regering har medindflydelse, og vi har indflydelse på vores regering, så det er vi fuldt ud tilfreds med, og jeg tror, at udenrigsministeren til enhver tid på det område vil opfylde det, vi ønsker her i Folketinget.

Charlotte Antonsen (V):

Ja til øget samarbejde i Europa. Ja til unionerne. For Venstre er gennemførelsen af den politiske og monetære union en naturlig udvikling af EF-samarbejdet. Det er vigtigt at forbedre demokratiet i EF, og det er vigtigt at forbedre samarbejdet om de overordnede spørgsmål, som de enkelte lande hver især ikke kan bestemme selv.

Den politiske union fokuserer på tre forhold. For det første skal Europa have en fælles udenrigspolitik. Danmark skal i et snævert samarbejde med de øvrige europæiske lande tilrettelægge og dermed tage ansvaret for EF's politik i forhold til tredjelande. Dernæst skal EF-samarbejdet effektiviseres og udvides. EF skal træffe flere flertalsbeslutninger. Det er mere effektivt og mere demokratisk.

Det vigtigste punkt i den politiske union drejer sig om at afskaffe det demokratiske underskud. Der er mangel ved demokrati i EF i dag, og det skal der gøres noget ved. Folkestyret skal styrkes i EF.

Dette behov for at demokratisere EF er faktisk allerede opstået ved starten af det indre marked. EF er et samarbejde mellem 12 suveræne lande. Den vigtigste fællesnævner for landene er, at alle har valgt en demokratisk styre-

form. Vi er 12 demokratier, og det er naturligt, at EF, der er vores fælles hat, også udvikler sig i retning af et egentligt demokrati. Det ville da være absurd at sige stop til en udbygning af folkestyret, blot fordi det sker på EF-niveau. Der er for Venstre ingen tvivl om, at folkestyret skal forbedres i EF.

EF-Kommissionen er det eneste udemokratiske organ. Kommissionen er ikke direkte valgt. En del af den lovgivende magt, der ligger hos Kommissionen i dag, må deles mellem Ministerrådet og Europa-Parlamentet.

En af konsekvenserne af, at vi ikke hidtil har haft tilstrækkeligt demokrati i EF, har vi netop set i en meningsmåling fra Vilstrup Institutet i Jyllands-Posten. Undersøgelsen viser, at danskerne ikke ved nok om EF, hverken om det indre marked, om den monetære union eller om den politiske union, og det er jo ikke så underligt. Når vi mangler direkte demokrati i EF, er det, fordi der ikke er en automatisk politisk forpligtelse til at forklare borgerne eller vælgerne, hvad der sker, hvilke forslag der fremlægges, hvilke beslutninger der træffes. Det er derfor, man ser den tendens til, at EF måske ikke altid helt er i samklang med den europæiske befolkning.

Europa-Parlamentet skal have større indflydelse. Europa-Parlamentet er direkte valgt. Europa-Parlamentet fik allerede i forbindelse med det indre marked forøget sin indflydelse. Nu må vi tage et ekstra skridt og give Europa-Parlamentet yderligere beføjelser. Det skal selvfølgelig først og fremmest ske på de nye områder, der vil blive inddraget i EF. Et eksempel er det, der er nævnt i den dagsorden, der netop er blevet foreslået af Socialdemokratiet, nemlig miljøpolitikken. I Venstre er vi glade for, at det understreges, at vi skal have kvalificerede flertalsafgørelser i miljøpolitikken. Netop ved hjælp af kvalificerede flertalsafgørelser får Europa-Parlamentet medindflydelse på beslutningerne.

Europa-Parlamentet er ikke det eneste demokratiske valgte organ i EF. Vi har jo også de nationale parlamenter. De nationale parlamenter skal fortsat bestemme den rent nationale politik. Det er klart set fra Venstres synspunkt, at vi i EF-samarbejdet må have en magtfordeling mellem det direkte valgte Europa-Parlament og landenes direkte valgte parlamenter og så endelig Ministerrådet.

[Charlotte Antonsen]

Denne magtfordeling er fantastisk vigtig at bevare. I Venstre har vi den opfattelse, at beslutningerne skal træffes tættest på de enkelte mennesker. Det er nærdemokrati. I EF kalder man nærdemokrati for subsidiaritet. Subsidiaritetsprincippet i EF skal sikres.

Landenes ret til og mulighed for selvbestemmelse skal yderligere sikres ved at skrive subsidiaritetsprincippet ind i EF-traktaten. Det er i den forbindelse vigtigt at bemærke, at vi i dag i EF-traktaten reelt ikke har subsidiaritet. Subsidiaritet er i dag kun noget, man taler om. Det er ikke traktatfæstet, dog med undtagelse af arbejdsmiljøområdet, hvor man kan gå videre end de EF-direktiver, man vedtager.

Der er også en anden grund til, at Venstre finder, at en politisk union er vigtig. Det afgørende for nærdemokratiet er, at man nu traktatfæster subsidiaritetsprincippet ved at skrive det ind i de enkelte artikler i traktaten.

Afsluttende om den politiske union skal det slås fast, at den drejer sig om større samarbejde. Den drejer sig også om, at vi har en fælles europæisk identitet, som vi skal forsvare og stå sammen om i forhold til tredjelande. Der er jo noget at forsvare i Europa, og der er meget at tale om og meget at samarbejde om. Men vi skal også sikre os, at EF ikke bliver så altomfattende, at vi mister vor nationale identitet. Det er vigtigt, at vi tager fat på en klargøring af den opdeling, der er mellem afgørelser, der træffes på EF-niveauet, og afgørelser, der fortsat og altid skal forblive på nationalt niveau. Det skal traktatfæstes, at EF ikke skal bestemme alt.

I Venstre er vi også glade for den økonomiske og monetære union. Den er en naturlig konsekvens af det indre marked. Når der tales om, at det indre marked medfører fjernelse af grænserne, er det ikke helt rigtigt. Borgerne er fortsat nødt til at stoppe op for at veksle penge. Det spiller en stor økonomisk rolle for erhvervslivet. Det spiller også en økonomisk rolle for de mennesker, der rejser over grænserne, ligesom det er et praktisk problem, at man for at handle og for at rejse i Europa skal veksle hele tiden.

I Venstre er vi ikke angst for at miste kultur eller nationalitet, fordi vi indfører ECU som betalingsmiddel. Vi mener ikke, at kulturen ligger i tegnebogen. Hvis den havde gjort det, ville vi på nuværende tidspunkt have oplevet, at vi i takt med, at alle vore mønter efterhånden er

blevet udskiftet herhjemme, ville have set en massiv ændring af vores kultur. Det har der selvfølgelig ikke været tale om. Det er ikke møntenheden, der afgør vores nationalitet.

Også selve gennemførelsen af det indre marked nødvendigvis er økonomisk og monetær union og dermed en fælles overordnet økonomisk politik og pengepolitik. Allerede i 1990 blev vi færdige med gennemførelsen af liberaliseringen af kapitalbevægelser i EF. Dermed kan de enkelte lande i realiteten ikke længere føre deres egen pengepolitik.

EF skal i fællesskab sikre de overordnede økonomiske rammer for de enkelte landes egen nationale politik. Den centrale europæiske banks vigtigste formål er at sikre, at Europa har en lav inflation og en lav rente. Det er forudsætningen for, at vi kan skabe en større beskæftigelse. Forsat er det en politisk opgave både i EF og i de enkelte lande at skabe større beskæftigelse og bekæmpe ledigheden.

Lad mig til sidst om det forslag om motiveret dagsorden, der er blevet fremsat af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, sige, at det er overordentlig glædeligt, at man vælger at fremsætte et dagsordensforslag, der næsten er et ordret citat af den redegørelse, udenrigsministeren lige har givet. Venstre er naturligvis helt enig i, at forhandlingerne på regeringskonferencerne skal føres på grundlag af det forslag til traktattekster, som også har deres udspring i det danske memorandum fra sidste efterår. Vi deler også den opfattelse, at det er et kernepunkt for Danmark at få indført flertalsafgørelser på miljøområdet. Derfor kan vi med stor glæde stemme for dette dagsordensforslag, og vi kan anbefale Socialdemokraterne lidt oftere at vælge at fremsætte dagsordensforslag, som er en direkte gengivelse af synspunkter fra regeringen. Det giver nu en særlig styrke i arbejdet for danske interesser især i de internationale forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg vil gerne tillade mig at starte med at rose udenrigsministeren. Jeg synes, at udenrigsministerens tale var ganske, ganske god. Hvis det havde været den tale, der havde været holdt tidligere, havde vor holdning til memorandummet nok været endnu mere positiv end de 95 pct. af den, som vi altid har støttet. Men tak til udenrigsministeren for det.

[Duetoft]

Jeg vil også sige til fru Charlotte Antonsen, at jeg er også glad for, at Venstre toner rent flag. Men jeg forstår ikke helt, at fru Charlotte Antonsen faktisk i næsten hele sin tale talte imod det memorandum, som fru Charlotte Antonsen sluttede med at sige at Venstre støttede. Det fremgik ikke ganske tydeligt, hvor det var, at fru Charlotte Antonsen ville styrke Europa-Parlamentets rolle. Der blev sagt på et tidspunkt, at det var nødvendigt at styrke Europa-Parlamentets rolle, og det er jo fint nok. Men ifølge det danske memorandum er styrkelsen ganske, ganske lille. Det er noget om, at man kan tvinge Kommissionen til, hvis den ikke kommer med forslag, måske at komme med det. Man har ikke engang villet indføre en forslagsret for Europa-Parlamentet, så jeg synes, at der er lidt divergens dér mellem Venstre og regeringens holdning, men fru Charlotte Antonsen skal da selvfølgelig have ros for at tone rent flag.

Det er mit andet spørgsmål, for jeg ser, at fru Charlotte Antonsen i dag i Euro-Posten er blevet citeret for, at det store, onde dyr i åbenbaringen i den danske EF-debat er, at Kommissionen ikke sælger sine forslag godt nok til den danske opinion. Her forstod jeg nu på fru Charlotte Antonsen, at der fra i morges til i aften er sket en ændring, for nu kan jeg forstå, at det er Europa-Parlamentsmedlemmerne, der ikke sælger det hele godt nok.

Jeg vil godt spørge fru Charlotte Antonsen, om ikke hun mener, at det, hvis EF-tilhængerne gik i front, ville betyde noget for forståelsen med hensyn til unionen. Det er altså ikke et angreb på Kommissionen, kan jeg forstå i aften. Men det vil jeg godt have afklaret, fordi jeg synes, at det er lidt underligt, hvis man i dagspressen faktisk lægger skylden for, at der ikke er mere tilslutning i øjeblikket til unionen i den danske befolkning, på noget administrativt og ikke på danske EF-tilhængere, som måske i for ringe grad har bakket op omkring unionsholdningerne. Jeg har altså kunnet konstatere, at der åbenbart er en forskel i grundholdningen om disse ting mellem Venstre og De Konservative. Det er jo også godt at lære af, for så ved jeg, at jeg skal være mere ven med fru Charlotte Antonsen end med hr. Grove.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det er interessant, at jeg åbenbart skal tolke

det som en venlig kommentar, men det er da udmærket. Jo flere vi er, der er enige, jo bedre, i hvert fald i disse sager.

Et angreb på Kommissionen, ja, det er rigtigt. Hvis man ønsker, at der skal gives mere magt til Ministerrådet og mere magt til Europa-Parlamentet, kan det kun tages ét sted, og så kan man sige det eller lade være med at sige det, hvis man ønsker at skjule, at der er nogle, magten skal tages fra.

Det, der står i vort traktatudkast om Europa-Parlamentets rolle, er ikke kun, at Europa-Parlamentet skal have udvidet sin beføjelse med hensyn til at kunne pålægge Kommissionen initiativret. Der er også tale om udvidelse af Parlamentets rolle, når det drejer sig om lokal valgret, sociale bestemmelser, forskning og teknologisk udvikling, forbrugerpolitik, telekommunikation, energipolitik og kultur og udviklingsbistand. Der er faktisk flere ting også inden for det danske memorandum, som går i retning af en udvidelse af Parlamentets beføjelser, og det er så traktatudkastet.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg ved, at det er sent på aftenen, og jeg ved også godt, at jeg har været medvirkende til i formiddags i Sydafrikadebatten at forlænge dette møde – jeg vil ikke sige, mere end hvad godt er – og derfor kan jeg heller ikke forlange, at fru Charlotte Antonsen skal høre efter alt, hvad jeg siger. Men svaret var faktisk misforstået angående første halvdel.

Jeg spurgte fru Charlotte Antonsen om hendes udtalelser i dag til Euro-Posten om, at det er Kommissionens skyld, fordi de ikke gør deres arbejde godt nok, at tilslutningen til unionen i Danmark er så lille, som den er. Her vil jeg gerne have lov til at spørge fru Charlotte Antonsen, om det er fair at rette angrebet mod et administrativt organ i stedet for at rette det mod danske politikere, der for det store flertals vedkommende ikke har villet stå ved, hvad EF drejer sig om, men har forsøgt at fremstille EF, som om det bare var et eller andet tilfældigt handelspolitisk samarbejde og ikke var noget mere, som vi skrev under på både i 1972 og aften i 1986. Det var det spørgsmål, jeg rettede til fru Charlotte Antonsen.

Så undrer det mig lidt, at fru Charlotte Antonsen efter den varme tale om Europa-Parla-

[Duetoft]

mentet nu fortæller, at der er megen udvidelse i dette memorandum. Så vil jeg godt spørge fru Charlotte Antonsen, om det ikke er korrekt, at regeringen har afvist, at Europa-Parlamentet med et absolut flertal skulle kunne stille forslag til direktiver. Man har altså ikke villet give Europa-Parlamentet en egentlig forslagsret. Man synes stadig væk, at det er bedre, at forslagsretten er tillagt en udpeget kommission i stedet for at være tillagt et organ, der består af folkevalgte, der er nøjagtig lige så folkevalgte, som vi 179 er herinde. Er det ikke korrekt, at det har været regeringens holdning, lige meget hvordan de fine fraser ellers lyder?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Som hr. Duetoft antydede, ligger det netop i sagens natur, at Kommissionen aldrig vil være god nok til at informere befolkningen, fordi det er nogle indirekte valgte embedsmænd eller politikere, eller hvad man vil kalde dem, men det er netop dér, problemet ligger. Selvfølgelig har Kommissionen da gjort noget for at oplyse, men dens medlemmer er ikke ligesom direkte valgte politikere afhængige af, at de informerer så godt, at det faktisk siver ind ude omkring.

Hr. Duetoft har ret i, at memorandummet ikke omtaler, at Europa-Parlamentet skal have ret til at stille forslag, og det er korrekt, at vi har et flertal her i huset, der siger, at memorandummet er det danske bidrag til EF-debatten om unionerne, ligesom traktatudkastet er. Derfor kan vi jo godt i de enkelte partier, der står bag de forskellige flertalsbeslutninger, have lidt varieret syn på, i hvilken retning vi gerne ser det går. Hvis hr. Duetoft havde hørt lidt mere efter, ville han også have bemærket, at jeg ikke lagde mig så meget fast på datoer. Det, der er vigtigt for Venstre, er, at EF udvikler sig i den rigtige retning, og det er jo faktisk også en af de ting, der har været diskuteret. Der er nogle herhjemme, der ønsker, at EF skal udvikle sig i den gale retning. Her peger vi så på i Venstre, at det er vigtigt for os, at EF udvikler sig i retning af demokrati.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi er tilbage til ordførerrækken.

Annette Just (FP):

Fremskridtspartiet er tilhængere af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab med dets frihandel, samarbejde og fri bevægelighed, men vil af al kraft bekæmpe bureaukratiet, pengemisbrug og unødvendig lovgivning. Politisk har Danmark tilsluttet sig væsentlige dele af EF's udviklingsplaner, der tilsigter harmonisering, som tilgodeser vigtige dele af Fremskridtspartiets overordnede politiske hovedpunkter, nemlig større personlig frihed, forenklet lovgivning, mindre bureaukrati og lavere beskatning.

Det åbne indre marked indebærer fjernelse af alle tekniske handelshindringer ved harmonisering og på anden måde og ved brug af fornuftige fælles standarder. Det synes Fremskridtspartiet er en god ting. Derved tilsigter EF handling og vilkår, der umiddelbart tilgodeser to af Fremskridtspartiets overordnede politiske mål, nemlig den forenklede lovgivning og afvikling af bureaukrati.

Fremskridtspartiet vil til det yderste arbejde for, at disse mål opnås i praksis. Der skal ikke betales bompeng eller lægges protektionistiske hindringer ved de nationale grænser, og konkurrencen vil tvinge skatterne ned, og man opnår derved lige vilkår på et hjemmemarked på 320 millioner mennesker, og det er en enorm fordel for erhvervslivet ikke blot i Danmark, hvad enten man går ind for storproduktion eller nicheproduktion.

Når vi så går over til at tale om det spørgsmål, som forespørgslen reelt er stillet om, vil jeg gerne her indskyde en tak til SF for overhovedet at have gennemtruffet, at vi har fået denne forespørgsel, for det er jo utroligt, at vi, når vi arbejder med så store og vigtige områder, slet ikke har haft dem nede i salen nu, hvor vi nærmer os mållinien. Jeg ved godt, at alle partier har diskuteret disse ting, og vi gør det, jeg er lige ved at sige næsten dagligt i udvalgene, men det var dog også en god idé at få en smule offentlighed om det.

Men ser vi på den økonomisk-monetære union, mener vi i Fremskridtspartiet, at det er en god ting med en stramning af EMS-samarbejdet. Når vi så har fået det strammet op, som det nu skal, og det mener vi er vigtigt, har vi en naturlig start på ØMU'en, for når de forskellige valutaer således er blevet låst helt fast, vil der være mulighed for at introducere ECU'en som den 13. valuta. Det er en valuta, der kan bruges

[Annette Just]

i alle lande, altså en betydelig lettelse, når det drejer sig om import og eksport, når vi skal tværs over grænser, som på det tidspunkt er blevet åbnet. Senere hen – her tror vi i Fremskridtspartiet, at det vil tage rigtig lang tid, men alt er jo relativt – kan man så, når der er behov for det, fjerne de 12 nationale valutaer.

Men jeg beder pænt om, at regeringen og Socialdemokratiet ligesom vil følge den tankegang, som der var rimelig meget modstand mod, da jeg stillede det som forslag første gang, men jeg tror, at vi nærmer os en enighed om, at det må være måden at gøre det på, så alle kan følge med.

Fremskridtspartiet støtter altså ECU'en som en trettende hård valuta. EMS-samarbejdet og ECU'en skal naturligvis kontrolleres, således at ét land ikke pludselig kan begynde at devaluere. Derfor er det nødvendigt med et samarbejde mellem alle de nationale banker, hvis lande er med i dette samarbejde, og med en oprettelse af en fælles centralbank. Fremskridtspartiet kan helt klart se, at det er en nødvendighed, med de tiltag, som vi har talt om i Markedsudvalget, med en sådan centralbank. Vi er ikke bange for noget. Vi synes faktisk, at en centralbank på nuværende tidspunkt alene skal have som målsætning at opnå den prisstabilitet i EF, som er så nødvendig. Derved vil vi få mulighed for øget vækst og større beskæftigelse, og derved får man hjulpet på de beskæftigelsesproblemer eller arbejdsløshedsproblemer, vi også har i Danmark, og som vi har diskuteret tidligere på aftenen.

Vi går ind for, at de offentlige budgetter skal balancere. Udgifterne skal altså være lig med indtægterne. Men det skal ikke være EF, der skal bestemme eller have ret til at gribe ind over for et enkelt lands underskud, henholdsvis overskud. Centralbanken skal altså ikke have mulighed for andet end at kunne henstille samt at tilbageholde eventuelt tilskud fra EF-kasserne.

Jeg ved godt, jeg her ikke er særlig langt fra det, som regeringen før har givet udtryk for, men så lad det være et tilsagn fra Fremskridtspartiet om, at det er vi faktisk helt indforstået med. EF skal nemlig hverken hæfte for gælden eller yde favorable lån eller garantier, som vi allerede har været inde på. Eventuelle underskud må det enkelte land selv få dækket på det fri kapitalmarked. Det vil kunne give et fornuftigt

økonomisk samarbejde i det europæisk-økonomiske fællesskab.

Når vi så kommer til den politiske union, mener vi, at det er en forpligtelse med et afgrænset samarbejde mellem selvstændige og suveræne stater. I situationer, hvor der i udenrigspolitik skal opnås enighed, skal EF-området stå stærkt. Det er en selvfølge, at det er en fordel for alle. Men Fremskridtspartiet vil forlange, at der skal være total enighed, altså enstemmighed, hver gang man inddrager et nyt område. Derefter skal man gå over til flertalsafgørelser.

Der skal være langt større åbenhed i og omkring EF. Vi forestiller os, at det bedste ville være, hvis alle møder var åbne. Men lad dog i starten Kommissionens møder blive mere åbne. Vi ønsker også, at de fleste dokumenter fra EF skal være offentlige. Når jeg siger: de fleste dokumenter og ikke alle, er der såmænd også en god grund til det. Vi forstår godt, at der er visse ting, der skal holdes hemmelige, indtil de er blevet endeligt vedtaget.

Men den danske grundlov skal overholdes. Europa-Parlamentet skal altså ikke gives yderligere beslutningsmæssige beføjelser; derimod skal Parlamentet inddrages aktivt i kontrollen med, at EF's midler anvendes ifølge ånden i beslutningerne. Derved tror vi, at vi får bedre styr på det bureaukrativælde, som vi ved fungerer i EF. Vi får forhåbentlig også bedre styr på, hvordan pengene bliver brugt.

Subsidiaritetsprincippet mener vi er meget vigtigt vi har fået ind i traktaten, eller rettere vi håber på, at det nu er kommet ind i traktaten. Vi mener, som vi har gjort hele tiden og sagt flere gange, at det er vigtigt, at enhver beslutning, der kan træffes i nærsamfundet eller på nationalt plan, lige så godt eller bedre skal træffes på nationalt eller lokalt plan.

Der blev sagt: Fædrelandenes Europa, ikke Partiernes Europa. Deri kan Fremskridtspartiet kun være enig med De Konservative.

Når udenrigsministeren kommer ind på WEU – og udenrigsministeren brugte megen tid på WEU – må jeg sige, at Fremskridtspartiet er klart imod en EF-hær, der efter vor opfattelse vil ødelægge samarbejdet i NATO. Fremskridtspartiet fastholder sin støtte til NATO. Men et eventuelt samarbejde gennem Vestunionen forudsætter, at det er hele den europæiske NATO-del, der går sammen i WEU.

[Annette Just]

Det vil altså sige, at vi både får Tyrkiet og Norge med. Så mener jeg, at der intet er til hinder for, at vi tilslutter os WEU. Vestunionen vil nemlig så være en organisation, som også kan åbne sig for dialog med de tidligere østeuropæiske lande og derved give mulighed for en øget dialog og et øget samarbejde uden at ændre NATO's overordnede strategiske mål. Det mener vi er vigtigt.

Ulandsstøtte har jeg taget med her for blot endnu en gang at slå helt fast, at Fremskridtspartiet ikke mener, at ulandsstøtte skal være en støtte, der går over skatterne, men skal være en privat sag, og det er såmænd ligeegyldigt, om der er tale om EF-problematikker eller om nationale problematikker. Det skal være den enkelte, der selv giver den støtte.

For at resumere det ganske kort: Det Europæiske Økonomiske Fællesskab føler vi også er en garanti for stabilitet i Europa. Derfor er vi glade for den debat, der har været nu, og vi synes, at vi faktisk kan opnå noget fornuftigt på den måde. Vi kan ikke se, at Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres dagsorden er andet end rimelig uskadelig. Jeg tror, det er noget, vi har været utrolig meget enige om meget længe.

Erhard Jakobsen (CD):

Allerførst tre gange tak. En tak til SF, fordi man har bragt denne debat frem, en tak til udenrigsministeren, som på udmærket måde tog debatten op og gav de store perspektiver og de store linier i det, og sidst, men ikke mindst en tak til Socialdemokratiet, som har forstået denne situation og derfor siger, at her skal vi optræde i enighed om noget, som vi er enige om, i modsætning til andre, som vil modvirke en hel del af det, man står for her.

For Centrum-Demokraterne har tankerne om union jo aldrig været afskrækkende. Det eneste, der er afskrækkende, det er unionsudtrykket, for det dækker ikke det, vi faktisk taler om. Jeg har selv engang været præsident for en union, det var Dansk Cykle Union, og jeg ved, hvad union er i dansk forstand, men det har meget lidt at gøre med det skræmmebillede af en union, som bliver fremstillet af unionsmodstanderne. Udtrykket er uheldigt, men tankegangen, der ligger bag, kan kun tiltale et lille land, hvis skæbne det ellers bliver at rette sig efter ethvert stort land, der finder på at gøre no-

get økonomisk eller på anden måde, for det er jo sådan, verdensudviklingen har vist sig at være.

Hr. Ivar Nørgaard var inde på, hvad der kunne være årsagen til befolkningens, skal vi sige foreløbige holdning til union. Her tror jeg, det netop skyldes uklarheden i udtrykket union. Man forestiller sig – hvad der også ville være rigtigt, hvis vi skulle have en politisk union – at det betød væk med Dronning Margrethe, væk med det danske Folketing og i stedet et fælles-europæisk parlament og en fælles præsident. Nogle ville måske regne med, at så ryger Højskolesangbogen nok med i købet også. Det forbinder man med politisk union, og det er jo slet ikke noget i den retning, der overhovedet er tale om.

Uklarheden på det punkt er slem og bliver endnu værre, når man, som man kan høre det rundt omkring, tror, at harmonisering betyder, at det skal være mere ensartet. Vel skal det da ej! Harmoni er da ikke ensartethed. Harmonisering betyder, at et enkelt land ikke må optræde på en sådan måde, at det derved ødelægger bestræbelser, som fællesskabet foretager, eller bestræbelser, som andre lande foretager. Det er noget ganske andet end ensartethed. Man kan udmærket have helt forskellige skatter, man kan udmærket have helt forskellige sociale forhold osv. Det afgørende er bare, at man ikke med sin skattepolitik eller med sin socialpolitik skader de bestræbelser, der i øvrigt er i gang i de andre lande. Det er en uklarhed, jeg møder overalt i landet. Man tror, at i og med at folkepensionen nu skal komme i Grækenland og Portugal og stige dernede gradvis, skal vi andre betale. Det rene sludder og vrøvl. De lande skal da selv betale deres folkepension gennem skatter. Det er da aldrig noget, vi andre kan komme til at betale, men det tror man. Man tror, der skal ske en slags økonomisk udligning, hvad der aldeles ikke er tale om i noget med harmonisering.

Herhjemme ser det ud til, at flere og flere vil mene, at man angriber dansk suverænitæt med noget af alt det, vi står med her. Men det gør man jo ikke. Der er jo ikke tale om, at man på et eneste punkt lægger nogen beføjelser over, som det danske Folketing hidtil har haft. Om den bank, man taler så meget om, er der vel ikke nogen, der i deres vildeste fantasi kan forestille sig at det engelske parlament, det franske parla-

[Erhard Jakobsen]

ment – for nu at tage to af de kradseste – nogen sinde ville godkende, at nogle økonomer eller bankfolk i Bruxelles skulle sidde og bestemme over parlamentet og tage deres bemyndigelser væk. Det vil aldrig blive tilladt. Hvad er den tanke om den europæiske bank, jamen det er jo blot en europæisk nationalbank. Vores nationalbank har ikke andre beføjelser end dem, som banken har fået af dette høje Ting. Nationalbankdirektøren kan tillade sig at skælde ud, han kan kritisere regeringen, han kan kritisere Folketinget, men han kan ikke gøre noget som helst ved det. Det er til syvende og sidst Folketinget, der fastlægger regeringens politik. Nationalbankdirektøren har kun den indflydelse, at han kan sige sin mening ud fra den opgave, han nu har. På samme måde med den europæiske bank. Den vil aldrig få nogen som helst myndighed til at pålægge noget parlament at gøre noget som helst. Så tanken om, at vi skulle have en fælles finanspolitik, er der ikke et eneste parlament der vil gå ind for. Nej, når finanspolitikken kommer ind i billedet, så er det ikke noget, der overhovedet angår Danmark i og for sig. Selv om vi har et underskud på statsbudgettet, som vi nu synes er ubehageligt, så kan det aldrig genere de andre, dertil er Danmark alt for lille. Om vi går ud på markedet og låner 20, 30, 40 mia. kr., har det ikke en kæft indflydelse på renteniveaet i Europa. Men om Vesttyskland går ud og låner 200 mia. kr., se så er det noget, der kan mærkes, og det er derfor, det er i vores interesse, at denne bank får bemyndigelse til – ikke at skride ind, for det kan den ikke over for det vesttyske parlament – men til alvorligt at påtale, at man har så stort et underskud, som man nu i årevis har kørt med på det vesttyske statsregnskab.

På samme måde med renten. Det er da i allerhøjeste grad i Danmarks interesse, at den europæiske bank får samme indflydelse som den danske nationalbank har, nemlig over for bankerne i Europa. Den europæiske bank har mulighed for at fastlægge, at de ikke må hæve renten med mere end så og så meget, noget lignende, som gælder i forbindelse med valutaaftalen. Man må ikke foretage ændringer, væsentlige ændringer, uden at have de andres sanktion. Jamen det er da i allerhøjeste grad i Danmarks interesse. Det kan aldrig være noget, der generer eller skader Danmark. Det kan kun være noget, vi har interesse i, og det berører ikke vor suverænitet.

Jeg kan helt forstå, at nogle partier synes, at det kan være godt med en vejledende afstemning, en folkeafstemning, hvor man lader folk udtale deres sympati for dette. Det håber jeg også at folk vil. Men man må da ikke begynde at tro, at det er noget, grundloven vil kræve, ej heller at man skulle have grund til at lave grundloven om, eller lignende forvirret snak, man har hørt i den seneste tid. Dette har ikke noget med dansk suverænitet at gøre, og det synes jeg man skal slå fast med syvtommersøm. Man må ikke tro, at noget EF-Parlament eller noget EF-organ nogen sinde kan blande sig ind i, hvor høje skatter vi har i Danmark. Hverken direkte eller indirekte kan man tvinge Danmark til at føre en anden politik end den, Danmark selv vil. Og hvad socialpolitikken angår, ja, så har man jo lov til i Kommissionen og i udvalg og forskellige steder at gøre sig sine tanker om, hvorvidt det danske system, hvor vi lægger den væsentligste del af de sociale udgifter over på skatteyderne, eller det franske eller andre systemer, hvor de lægger det på arbejdsgiverne, er bedst, men man kan aldrig nogen sinde tvinge os i Danmark til at lave en anden ordning end den, vi selv vil have.

Jeg synes, at alt, hvad der er kommet frem om den europæiske bank, tyder på, at det i allerhøjeste grad er i Danmarks interesse. Det eneste, jeg kan undre mig lidt over – det var også det, der lå bag det, hr. Ivar Nørgaard sagde – er, at man så entydigt hæfter sig ved det med priserne. Naturligvis kan enhver se, at det er umuligt at lave økonomisk-monetær union, så længe priserne i England stiger med 10-11 pct. og i Tyskland og Danmark og andre lande med 2 pct. Det er uden videre klart. Men man løser ikke alle problemer, bare fordi priserne ikke stiger i de forskellige lande. Det er kun én side af problemstillingen, og derfor må banken naturligvis være lige så vagtsom over for rentepolitikken, som man er over for prispolitikken. I den forbindelse har jo nogen sagt: Jamen det danske parlament kan ikke længere føre pengepolitik, og det er altså suverænitetsafgivelse. Hvad er pengepolitik? Det er da mange forskellige ting. En stor del af de pengepolitiske beføjelser har vi jo netop overladt til Nationalbanken allerede. Og hvad angår det at hæve eller sænke skatter, hvad angår det at føre indkomstpøolitik på forskellig måde, er det da klart, at det også er en indirekte måde at føre pengepolitik

[Erhard Jakobsen]

på. Man kan være med til at styre pengepolitikken, pengemængden ad den vej, og det vil EF aldrig nogen sinde kunne blande sig i.

Derfor er det forkert, når man bruger udtrykket, at pengepolitik er noget, som Folketinget derefter må afgive. Pengepolitik er noget, Folketinget i høj grad allerede har afgivet. Men – og det er klart – vi tager allerede hensyn til udlandets dispositioner; der sker ingen ændringer, der er ikke tale om suverænitetsafgivelse.

Jeg synes, det er helt rigtigt, som udenrigsministeren siger, at Danmark skal indstille sig på, at det nok nu på visse områder går stærkt i EF. Men på den anden side skal man også passe på ikke at overvurdere farten. Jeg har på fornemmelsen, at alle disse overvejelser til slut ender med – bortset fra at man skriver noget ned om fællesskab osv. i beslutningsprocessen vedrørende udenrigspolitik og den slags – at man får en vældig kamp for at komme igennem med, at ministrene skal have et fællessekretariat. Jeg tror, der bliver stor kamp om blot at få gennemført dét, og så er det altså lidt svært at holde store brandtaler om, at vi får en europæisk union og sådan noget, blot fordi vi har fået et fælles sekretariat, for det er der jo brug for, når man tænker på, at man skifter minister hver 6. måned. Og ligesådan, hvis slutresultatet også bliver, at Europa-Parlamentet får lov til at gøre lidt mere end før, har man så ikke taget munden for fuld, når man går rundt og bruger udtryk som, at nu går vi ind for en politisk union?

Eller det monetære: Blot fordi vi på bankområdet laver det samme, som vi har på valutaområdet, at det ene land ikke må foretage sig noget, hvorved man ødelægger enten Fællesskabets interesse eller de andre landes interesser. Det er ikke unionen, men det er derimod – og det gjaldt også den union, jeg var præsident for – for at skabe samarbejde; den var der ikke for at pålægge en hel masse mennesker nogle byrder på områder, der stort set ikke kom unionsledelsen ved.

Niels Helveg Petersen (RV):

Lad mig starte med at sige tak til SF, fordi vi har fået denne forespørgsel, som jeg synes er nyttig, og som der forhåbentlig kan komme noget ud af på trods af det ubekvemme tidspunkt.

Til indledning vil jeg gerne fremhæve et par synspunkter, hvor jeg er enig med udenrigsministeren i det, udenrigsministeren har svaret på

forespørgslen. For det første: Det er kolossalt vigtigt set fra et dansk synspunkt – og jeg tror også langsigtet for EF's egen skyld – at EF bevares som en institution, der er åben over for nye medlemsstater. Det gælder så tydeligt i forhold til EFTA-landene og da især set fra et dansk synspunkt de øvrige nordiske lande, men det gælder også langsigtet i forhold til de nye demokratier i Østeuropa, som har meget stærk brug for, at EF bevarer sig selv som en åben organisation med vilje til at indlede, videreføre og udvikle sit samarbejde med de østeuropæiske stater. Denne åbenhed er noget fundamentalt, og det må være et grundlæggende dansk synspunkt.

Jeg er også meget enig med udenrigsministeren i, at de fremskridt, der gøres inden for EF i udviklingen og fordybelsen af EF-samarbejdet, er en væsentlig forklaring på EF-samarbejdets tiltrækning over for omverdenen. Vi hjælper ikke Østeuropa eller EFTA-landene ved, at EF-landene sætter udviklingen i deres eget samarbejde i stå. Hvilken hjælp kan det være for nogen?

Hvis jeg må bruge et eksempel. Hvordan skulle det være nogen hjælp for de østeuropæiske lande, som mere end noget andet har brug for fremskridt på det miljømæssige område, at vi standsede vores samarbejde om miljøpolitikken, afstod fra at føre det videre frem? Selvfølgelig hjælper det hverken os selv eller landene omkring os. Dynamikken i samarbejdet er en del af samarbejdets tiltrækning. Jeg er også enig med udenrigsministeren i, at man ikke skal undervurdere tempoet og dynamikken i samarbejdet. Det har vi fået mange belæringer om inden for de seneste år.

Jeg vil gøre et par bemærkninger om den økonomisk-monetære union. Den første skal da være, at Danmark jo har haft betydelige fordele af udviklingen af det økonomisk-monetære samarbejde, således som vi kender det. Vi har haft betydelige fordele i vores indre økonomi af at blive medlem af fastkurssamarbejdet inden for EMS'en, og jeg synes, det er glædeligt, at lande inden for EF som Spanien og Italien nu har bragt sig på linje med EF-samarbejdet. Jeg synes også, det er meget glædeligt, at Norge og nu sidst Sverige har knyttet sig til EMS-samarbejdet og til ECU'en med deres valuta.

[Niels Helveg Petersen]

Det, der indtil nu har tegnet sig om tekster for den økonomisk-monetære union, ser ikke ud til at skulle volde problemer for Danmark. Det, der tegner sig, er jo, at den afgørende fase, hvor man etablerer den fælles institution, systemet af europæiske centralbanker, og hvor man låser valutaerne endeligt fast i forhold til hinanden, kommer vi til at tage stilling til på et senere tidspunkt, f.eks. i 1996 eller måske i 1997 på grundlag af nøje vurderinger, og uden at der er nogen automatik indbygget. Til den tid vil det selvfølgelig også være en forudsætning for at kunne træffe beslutningerne, at inflationsraterne, renten og budgetforholdene i de enkelte lande er bragt mere på linje med hinanden, end de er i dag. Ellers vil sådanne beslutninger i praksis ikke kunne lade sig gøre.

Om den politiske union skal jeg indskrænke mig til at gøre bemærkninger om to hovedspørgsmål. Der er under overskriften »politisk union« en lang rad af vigtige spørgsmål. Jeg skal i denne sammenhæng i dag koncentrere mig om to hovedspørgsmål.

Det første er miljøspørgsmålet, og jeg synes, at den dagsorden, der er foreslået på vegne af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, meget godt slår et meget vigtigt signal fra Danmark fast på dette tidspunkt. Der er behov for at signalere, at flertalsafgørelser om miljø er et vigtigt synspunkt for Danmark, og jeg er helt overbevist om, at det er det for Europa som helhed. Det ville være umådelig værdifuldt for udviklingen i miljøpolitikken i hele det europæiske område, at man kunne få frem flertalsafgørelser om mindstekrav. Det ville betyde et virkelig reelt fremskridt i miljøpolitikken, og derfor finder jeg det helt berettiget, at dette spørgsmål får en fremtrædende placering ved vores debat i dag. Det kan blive et stærkt og vigtigt dansk bidrag til den europæiske diskussion. Jeg synes, det er et rigtigt sted at sætte ind.

Så skal jeg gøre nogle få betragtninger om det udenrigs- og forsvarspolitiske samarbejde, det sikkerhedspolitiske samarbejde inden for EF, i lyset af regeringskonferencerne.

Ministerens sympati for dansk medlemskab af Vestunionen er jo kendt, og det skinner også igennem i den tale, ministeren har holdt. Jeg skal ikke heller lægge skjul på, hvad der er Det Radikale Venstres holdning. Efter et radikalt standpunkt er der intet grundlag for – som verden ser ud – at ændre den danske holdning til

Vestunionen. Jeg synes ikke, det er aktuelt med dansk medlemskab, og jeg vil da godt tage et par af de argumenter op, som ministeren anfører.

Men lad mig da, inden jeg gør det, sige, at jeg synes, den videre diskussion og afklaring af partiernes standpunkter vedrørende dette bør finde sted inden for rammerne af Det Sikkerhedspolitiske Udvalg. Jeg synes, det er dér, arbejdet skal gøres. Dér er der mulighed for, at partierne kan arbejde sig frem til, skal vi sige mere afrundede, mere afklarede synspunkter, end det er muligt at gøre ved dagsordener her i salen.

Ministeren anfører, at man kunne se Vestunionen som en slags mulighed for en garanti for de østeuropæiske lande, de lande, som ikke vil kunne få nogen garanti af NATO. Men jeg har svært ved at se, at Vestunionen kan opstille nogen sikkerhedsgaranti. I forhold til den store nabo mod øst med det store militære potentiel – og det bør vi ikke noget øjeblik forbi – er NATO ikke er i stand til at stille en sikkerhedsgaranti over for de østeuropæiske lande, end mindre er selvfølgelig Vestunionen i stand til at stille en sikkerhedsgaranti. Jeg mener, man stikker også Østeuropa blå i øjnene, hvis man antyder, at dette er muligt i dag. Det er det ikke.

Så kunne man sige: Jamen er Vestunionen så et egnet kontaktforum, forhandlingsforum, i forholdet mellem Østeuropa og Vesteuropa? Jeg har svært ved at se det. Der findes allerede inden for NATO veludviklede kontakter imellem NATO-landene og de østeuropæiske lande, hvor der er ambassadører knyttet til NATO-arbejdet, og hvor der er en veludviklet dialog. Jeg har svært ved at se, at Vestunionen her opfylder noget behov, som ikke i øjeblikket allerede er opfyldt. Jeg har svært ved at se, at Vestunionen her kan gøre noget i samarbejdet med Østeuropa, som ikke allerede gøres – og efter min mening gøres bedre – inden for det bestående NATO-samarbejde.

Efter min opfattelse har verden i dag ikke brug for – og Europa ikke brug for – et nyt militært samarbejde eller en ny militær alliance. Det engelske tidsskrift *The Economist* stiller netop i sit sidste nummer det spørgsmål: Hvordan ville man kunne undgå, at et sådant europæisk samarbejde inden for Vestunionen, eller hvordan det ellers skulle organiseres, på sigt

[Niels Helveg Petersen]

ville optræde som en konkurrence til det samarbejde, der har udviklet sig inden for NATO? Jeg har svært ved at se det, og derfor er det efter min opfattelse og Det Radikale Venstres opfattelse sådan, at der ikke i øjeblikket er noget grundlag for at ændre den danske holdning til Vestunionen.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil begynde med at takke SF, fordi de har stillet forespørgslen, og jeg vil takke udenrigsministeren for besvarelsen. Og så vil jeg komme med én bemærkning til, og det er: Havde det ikke været muligt, at vi havde begyndt dagen med denne forespørgselsdebat? Det forekommer mig overraskende, at vi har haft en lang række tredje- og andenbehandlinger og også en førstebehandling og først på dette sene tidspunkt får denne vigtige EF-debat. Dette blot ment som en stille, beskeden bøn, om det ikke ville være muligt en anden gang at prioritere anderledes.

Vi står nu over for at udforme det kommende Europa. Det sker i lyset af, at Europas deling efter anden verdenskrig næsten er bragt til ophør. Berlinmuren faldt, og Tysklands genforening er det ydre tegn på den nye situation.

Et af nøglebegreberne i EF-debatten er med rette subsidiaritetsbegrebet, af nogle kaldet nærhedsprincippet. Det fremhæves i debatten om, hvordan kompetencefordelingen skal være mellem nationalstaterne og EF.

Subsidiaritetsprincippet er ikke en tryllestav, der med ét løser alle problemer. Det afgørende er, hvordan princippet bliver fortolket. Det fremgår bl.a. af Giscard d'Estaing-betænkningen fra november 1990, for sådan som jeg ser det, kan subsidiaritet tolkes på to måder. Den ene udgave er, at EF skal løse de opgaver, der mest effektivt lader sig løse af EF. Her er kriteriet effektivitet, og det har en klart centralistisk tendens. Den anden udgave er, at kun de opgaver, nationalstaterne ikke selv magter at løse, skal løses af EF. Denne tænkning fremmer decentralisering.

Under regeringskonferencen mener jeg det er afgørende for skabelsen af det europæiske samarbejde, at subsidiaritet bliver traktatfæstet i den decentrale udgave og på en sådan måde, at det er juridisk bindende for Domstolen. Det er ikke tilstrækkeligt med nogle hensigtserklæringer, der ikke er juridisk bindende. Og får vi

subsidiaritet traktatfæstet – jeg har med tilfredshed bemærket, at det er kommet godt med i formandskabets papir – mener jeg, det er vigtigt, at vi yderligere får præciseret det, jeg vil kalde den decentrale udgave af begrebet subsidiaritet, så man med det som udgangspunkt kan præcisere, hvilke opgaver EF bør løse, og hvilke opgaver der naturligere og rigtigere løses af nationalstaterne. For en aktiv anvendelse af subsidiaritetsprincippet vil tillige betyde, at fremtidens tættere EF-samarbejde bliver mere decentralt i den forstand, at en række beslutningsområder på centralt EF-niveau overføres fra medlemsstaternes hovedstæder til regioner og kommuner. Og det kan være en lykke for de mange europæiske folkeslag, der lever i en for dem fremmed nationalstat, her kan f.eks. nævnes det skotske nationalistparti, der sidste efterår holdt kongres under sloganet: »Et frit Skotland i et forenet Europa«. Regionernes Europa er således også udsprunget af subsidiaritetsprincippet.

Et bedre EF mener jeg skal være målsætningen i de sidste afgørende måneder under regeringskonferencerne. Andre har med rette nævnt betydningen af, at Danmark spillede aktivt ud gennem vort memorandum, og noget af det væsentlige, Danmark her foreslog, var at opprioritere miljøpolitikken. Derfor synes jeg, at det, der er understreget i dagsordenen foreslået af hr. Ivar Nørgaard og hr. Niels Helveg Petersen, er meget rigtigt og væsentligt, nemlig at vi netop på dette stade i forhandlingerne står fast på kravet om flertalsafgørelser vedrørende mindstekrav på miljøområdet for derved at sikre, at de langsigtede miljøinteresser ikke tilside-sættes af andre hensyn. Vi er helt enige i det, der siges i denne dagsorden, og vil meget gerne stemme for den. Vi er faktisk lidt overrasket over, at kun to partier foreslår denne dagsorden. Jeg er lidt uforstående over for, at det ikke var en række af Folketingets partier, der står bag. Det forekommer mig, at der her er udvist en eksklusivitet, som jeg ikke helt kan forbinde med ønsket om det brede samarbejde også på dette område. Der kunne måske gives nogle begrundelser for denne eksklusivitet; jeg magter bare ikke at finde saglige begrundelser for denne for mig at se overraskende eksklusivitet.

Så vil jeg sige lidt om den politiske union, for i tænkningen omkring Fællesskabernes grundlæggelse spillede sikkerhedspolitiske overve-

[Kofod-Svendsen]

jelser en central rolle. For fædrene til Den Europæiske Kul- og Stålundion var det en grundtanke, at når disse nøgleindustrier blev fælles, ville det ikke være muligt for medlemslandene at føre indbyrdes krig. I præambelen til traktaten for Den Europæiske Kul- og Stålundion fra 1952 hedder det, at målsætningen er gennem opbygning af et økonomisk fællesskab at nedlægge den første grundsten til et videregående og uddybet fællesskab mellem befolkninger, der i lange tider har været splittet af blodige stridigheder, og at skabe institutionelle grundlag, der kan være retningsgivende for en fremtidig fælles skæbne.

Romtraktaten forudsættes yderligere at ville forstærke en sådan udvikling, hvilket understregedes med traktatens ord om »ved forening af de økonomiske kræfter at bevare og styrke freden og friheden«. Det synes jeg er noget utrolig grundlæggende, at EF dér virkelig har været en aktiv og succesfyldt fredsbevægelse. De formulerede målsætninger fra kort efter anden verdenskrigs afslutning er jo blevet opfyldt. Voldsanvendelse og militær rivalisering mellem EF-landene synes heldigvis i dag at være en meget fjern mulighed.

Samtidig skal vi være klar over, at Tysklands genforening har skabt en ny situation, for størrelsesforholdet mellem de traditionelt ledende magter i EF, Tyskland, Frankrig og Storbritannien, er blevet forskubbet til Tysklands fordel, og Tyskland har med genvindelsen af sin fulde suverænitet opnået en ny handlefrihed. I den sammenhæng spiller det også en rolle, at den sovjetiske dominans over Central- og Østeuropa er faldet bort. Dermed er en traditionel tysk interessesfære på ny blevet åbnet som mulighed for tysk økonomisk aktivitet og indflydelse.

Især for Storbritanniens og Frankrigs vedkommende har den tyske samling og den hast, hvormed det skete, givet anledning til bekymring for tysk dominans i fremtidens Europa og fremkaldt overvejelser om afbalancering af tysk styrke under de nye vilkår. Jeg mener, at det er i dansk interesse at styrke integrationen i EF, ikke mod, men med Tyskland.

Men så vil jeg føje til, at det er uhyre vigtigt, at man udformer den politiske union uden at svække NATO, uden at svække den transatlantiske alliance. Ellers siger vi nej til en Europahær og ønsker, at CSCE-processen bliver forstærket, bliver udbygget, samtidig med at vi ny-

formulerer opgaverne i NATO-sammenhæng. Men basis, også for den holdning, man vil indtage for på den rigtige måde at indkranske Tyskland, må på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område ske ud fra den transatlantiske alliance.

Når det gælder udbygningen af EF-samarbejdet, kan det ske ad to linier. Integrationslinien bestemmes i et spændingsfelt mellem føderalister og nationalister. I en EF-union med føderalt præg træffes beslutningerne af fælleseuropæiske demokratisk valgte forsamlinger, medens en union efter modellen »nationernes Europa« træffes af regeringerne i EF's Ministerråd og af Det Europæiske Råd. Efter min opfattelse skal vi fortsat satse på nationernes Europa. Det betyder også, at vi skal søge at inddrage de nationale parlamenter på en mere konstruktiv måde. Det er ad den vej, vi råder bod på det såkaldte demokratiske underskud.

Til sidst vil jeg sige: For et par år siden begyndte forhandlingerne mellem EF og EFTA. Det tegner til, at de ender godt, og at de fleste EFTA-lande inden for en relativt kort tid vil være medlemmer af EF. Dernæst kommer turen til de central- og østeuropæiske lande. Vældige udfordringer har allerede sat en udvikling i gang, som forhåbentlig ender med, at de også bliver medlemmer. Sluttelig må samarbejdet med den tredje verden fortsat udbygges. EF skal udbygges, så det fortsat bliver et åbent EF ud mod den øvrige verden.

Pernille Frahm (SF):

Debatten om den europæiske udvikling især på EF-området er både interessant og vigtig, for vi er alle klar over, at udviklingen sker i et rasende tempo, og de emner, der diskuteres her – »i dag« havde jeg oprindeligt skrevet, men jeg retter det straks til »i aften« – er væsentlige, nemlig miljø- og sikkerhedspolitikken.

Men lige så væsentlig for en masse almindelige mennesker er udviklingen på det socialpolitiske område, og derfor skal denne debat om udviklingen i EF ikke føres, uden at også socialpolitikken får et par ord med på vejen. Kendetegnende for debatten er den store usikkerhed over for, hvad der egentlig kan forventes. Det er svært at få de præcise oplysninger, og emnet EF og socialpolitikken har kun haft en ganske lille plads i Folketingets debatter. Derfor vil jeg gerne benytte lejligheden her til må-

[Pernille Frahm]

ske at få belyst en række problemer lidt grundigere.

På topmødet i juni skal EF-statsborgerskabet diskuteres nærmere, og derfor vil det være rimeligt, at den danske befolkning får oplysninger om, hvilke konsekvenser et sådant statsborgerskab i Fællesskabet vil få for vores socialpolitik. Hvilke problemstillinger har man diskuteret, og hvilke løsningsmodeller arbejder man med? Hvad vil man f.eks. stille op med folk fra et andet EF-land, der af sociale årsager ønsker at tage ophold i et andet land? Kan man f.eks. risikere, at et forældrepar til et handicappet barn vælger at slå sig ned i f.eks. Tønder? Hvilke rettigheder har de med hensyn til hjælp, og hvem skal finansiere det? Har man planlagt eller diskuteret en overnational udligningsordning, eller er det op til det enkelte land at løse problemet? Det er ikke, fordi vi forventer en masseindvandring, men selv ganske få tilfælde af denne slags vil kunne vælte en lille kommunes sociale budget og dermed få uoverskuelige konsekvenser. Har man diskuteret dette og tilsvarende problemer, og hvad har man tænkt sig at stille op med dem?

Et andet aspekt, som er berørt alt for lidt, er harmoniseringen på hele det skatte- og finanspolitiske område. Er det korrekt, at moms-, skatte- og afgiftsharmoniseringen giver et underskud på indtægtsiden i forhold til nu, og hvad agter regeringen i givet fald at foretage sig? For problemet er jo, at disse indtægter dækker udgifterne til store dele af vores sociale system, så det må da være et problem, regeringen har overvejet.

Debatten i den sidste tid har da også vist, at Det Konservative Folkepartis gruppeformand, hr. Gammelgaard, er blevet opmærksom på de problemer, en regelfastsættelse fra EF's side giver. Et mindre direktivforslag om deltidsbeskæftigedes arbejdsforhold skal pludselig ændre vores optjeningsret til folkepensionen, idet man foreskriver en optjening af alderspensionen, der står i forhold til den tid, man har været i arbejde, og det er mit indtryk fra Parlamentet, at problemet endnu ikke er løst. Det vil med andre ord betyde, at man ikke automatisk har ret til fuld folkepension efter at have boet i Danmark i den nødvendige tid, men at pensionen nu bliver udmålt i forhold til, hvor lang ens daglige arbejdstid har været.

Det fører videre til den næste betragtning. De fleste andre EF-lande har opbygget deres sociale system med forskellige typer af forsikringer, som har med den enkeltes tilknytning til arbejdsmarkedet at gøre. Med ønsket om harmonisering må vel også dette komme i søgelyset. I hvor stort omfang har det været diskuteret, og hvilke problemer vil det give for det danske system? Hvilke løsningsmodeller har man arbejdet med, og hvilke konsekvenser får det for den enkelte borger i Danmark?

Det ligger jo snublende nær, at dette kunne være løsningen på de problemer, som finansieringssiden rejser. Med et faldende indtægtsgrundlag vil det være fristende at omlægge det sociale system til en højere grad af selvfinansiering i form af forsikringer. Men hvad betyder det for de dårligst stillede i Danmark, som ikke har arbejde? Bliver konsekvensen af unionen, at vi dropper det danske velfærdssystem?

Duetoft (CD):

Jeg vover på dette sene tidspunkt af døgnet at tage ordet alligevel som privatist, fordi jeg faktisk mener, at det er en meget vigtig debat, vi her er i gang med om EF og Europas fremtid.

Jeg vil dog begynde med at sige, at vi selvfølgelig kan stemme for den dagsorden, som S og RV har foreslået, men vil gerne lige understrege, at når vi kan det, er det ikke, fordi vores kritik over for memorandummet hidtil, nemlig at det ikke er gået langt nok, er ændret, men fordi der i det forslag til dagsorden står, at man støtter de forslag, der er i memorandummet, og det gør vi. Vi ville bare gerne have haft, at der var nogle flere, men det kan vi måske klare ved en anden lejlighed. Det håber vi da.

Men den egentlige grund til, at jeg gerne ville sige et par ord her, er, at det nu flere gange i debatten har været fremme, hvad det er, der præger unionsdebatten, og hvad det er, der gør, at der er skepsis rundt omkring. Det, der efter min opfattelse har ødelagt EF-debatten, er, at vi har meget vanskeligt ved i dagligdagen at leve op til de fine ord, at vi hele tiden fremstiller Danmark som noget eksklusivt, som noget specielt, der er meget bedre end alt det andet. Altså de dér i de andre 11 lande har det meget dårligere end vi, men Danmark har alt det gode, og derfor skal vi have specialiteter.

Vi står stadig væk fast på, at udlændinge ikke må købe sommerhuse i Danmark, selv om vi

[Duetoft]

jublere, hver gang Dannebrog og frikadellerne dukker op nede i Spanien. Nej, vi er så eksklusive, at ingen må komme til Danmark og røre vores jord, men vi må da gerne rejse ud i Europa. Det er ikke noget af det, der fremmer Europatanken.

Når diverse ministre futter frem og tilbage til Bruxelles for at ændre 48-timers-regler til 36-timers-regler, selv om man har lovet at fjerne dem flere gange, så er det ikke noget, der i befolkningen øger forståelsen for Europatanken.

Selv om både regeringen og Socialdemokratiet ved – og på trods af at det klart fremgår af hvidbogen omkring det indre marked – at grænsefjernelsen i 1992–93 også drejer sig om personer og ikke kun om varer, så kommer danskerne igen og siger: Nej, vi skal søreme ikke have fjernet den grænse for personerne nede ved Kruså.

Jeg havde for et halvt år siden den pudsige oplevelse at rejse gennem det halve Europa i bil og derefter komme til den danske grænse og få et indrejsestempel i mit pas. Det var meget elegant og meget smukt at have et dansk indrejsestempel fra et andet EF-land. Jeg har gemt det og sat det op på en væg, for jeg synes, det var fantastisk, at det kan lade sig gøre i dag. Men hvordan skal vi få den danske befolkning til at forstå fællesskabet, når de nu så mange år efter vores indtræden i EF stadig væk kan risikere at blive mødt med et indrejsestempel ved den danske grænse?

Når man i stedet for vender det om til det positive, vil jeg gerne svare lidt på de sociale spørgsmål, der er kommet frem. Hvorfor går man ikke ud og forklarer, at et stærkt fællesskab er i stand til at forhindre social dumping? Hvorfor går man ikke ud og forklarer, at det netop er garantien for, at billig arbejdskraft fra Portugal til halv løn og dobbelt arbejdstid ikke kommer til Danmark? Det er stærke EF-regler, der garanterer det. Det er ikke et spørgsmål om danske suverænitetsregler og danske specialiteter; det er et spørgsmål om at styrke EF-reglerne. Og sådan kan vi gå sted efter sted og vise, at fælles EF-regler kunne gavne fællesskabet.

Det er den forklaring, vi skal have frem. Vi skal have forklaringen frem om, at det er nødvendigt, at de danske virksomheder bliver internationaliseret, og at vi for fremtiden kommer til at se et langt større samarbejde mellem re-

gioner i Danmark, at f.eks. Sønderjylland og Sydslesvig bliver en region, der har fælles miljømæssige og erhvervmæssige og andre sammenhænge. Men det forstår man ikke i dag, hvis vi ikke går ud og forklarer det.

Jeg vil altså gerne her slå et slag for, at vi går ud og forklarer den danske befolkning, at vi er et resultat af et fælles Europa, at vi er et resultat af strømninger fra de andre lande, og at vi ikke bare er åh, så specielle.

Dette her er selvfølgelig et forsøg på en op-sang over for en række folketingsmedlemmer og andre, som benytter EF-debatten til hele tiden at forklare, hvor Danmark skal sige nej, hvor Danmark skal tage forbehold, og hvor vi ikke tør være med.

Hvis EF-tilhængerne koncentrerede sig om at fortælle, hvad man kunne få af gavn af fælles institutioner, gavn af fælles regler i EF og gavn af vores fælles fortid, kunne vi få ændret den holdning til EF-debatten, der i øjeblikket viser sig i meningsmålingerne. Vi hjælper ikke nogen som helst i den europæiske integration ved at stille os op og være bagstræberiske og nølere. Men vi hjælper ved at gå ud og forklare, hvad dette her drejer sig om, og at det vil blive en fordel for den danske befolkning også i dens hverdag.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil takke for en debat, som har forholdt sig sagligt til de problemer, vi arbejder med for øjeblikket i regeringskonferencerne.

Hr. Ivar Nørgaard stillede mig en række spørgsmål, som jeg skal forsøge at besvare. Det slår mig for øvrigt efter lige at have hørt hr. Duetoft – og jeg var meget enig med hr. Duetoft i det synspunkt, at vi bør koncentrere os mere om, hvad vi vil sige ja til, end hvad vi vil sige nej til – som noget meget positivt, at en række af de spørgsmål, hr. Ivar Nørgaard stiller, netop går på ting, vi skal kræve, ting, vi skal søge at få gennemført. Og det vil jeg gerne kvittere for.

Først det forslag, vi har stillet om en initiativret til Europa-Parlamentet, hvor hr. Ivar Nørgaard har ganske ret i, at vi endnu ikke er nået igennem, sådan at formandskabet fuldstændig har overtaget det danske forslag. Vi er dog kommet et stykke vej, og det har i øvrigt ikke været uden problemer, da der er megen modstand imod den tanke, at Kommissionens initiativret, som nogle siger, skal udhules ved, at Parlamentet får en initiativret.

[Udenrigsministeren]

Men jeg er meget enig med hr. Ivar Nørgaard i, at vi skal gøre en alvorlig indsats for, at Parlamentets flertal får mulighed for netop at pålægge Kommissionen at udarbejde direktivforslag. Jeg håber ikke, at hr. Ivar Nørgaard tager mig det ilde op, når jeg siger, at jeg ikke kan garantere, at vi får det igennem, for det tror jeg ikke rigtig jeg kan. Men jeg kan love, at jeg vil arbejde alvorligt for det, for jeg tror, vi er enige om, at det er et overordentlig godt og konstruktivt spørgsmål, som også burde tilfredsstille en hel del af de ønsker, man i Parlamentet har om en mere aktiv rolle.

Så spørger hr. Ivar Nørgaard mig, om jeg finder, det er rimeligt at bruge det danske udtryk lov om de rammebeslutninger, Europa-Parlamentet skal have vetoet over for. Dertil må jeg åbent sige, at jeg selv har været overordentlig kritisk under de drøftelser, vi har haft i Rådet netop om denne tankegang og denne anvendelse af udtrykket lov, bl.a. fordi jeg finder, at der ikke er grund til at forvirre billedet af EF-retsakter yderligere. For det, der er tale om her, er jo en betegnelse for en EF-retsakt, og den ændrer i virkeligheden ikke det forhold, der allerede eksisterer i dag imellem dansk lovgivning kontra EF-retsakter eller dansk ret kontra EF-ret.

Hr. Ivar Nørgaard spørger, om det er Kommissionen, der skal udfylde de rammer. Dertil må jeg svare, at det er der ikke taget stilling til. Der er ikke taget stilling til, hvorledes det, man kalder EF-love, skal udmøntes, og derfor heller ikke til, hvilken kompetence Kommissionen i givet fald skulle have.

Til hr. Ivar Nørgaards spørgsmål om, hvordan forhandlingssituationen er med hensyn til dette spørgsmål, kan jeg sige, at Danmark ikke står alene med sin kritik af dette forslag.

Hr. Ivar Nørgaard spørger, hvad kriterierne er for de områder i det udenrigspolitiske samarbejde, som efter forslaget skulle kunne implementeres ved flertalsafgørelser.

Kriterierne kan man vel bedst beskrive som, at det er noget, man skal bestemme med enstemmighed. Det er sådan set det interessante i det forslag, som selvfølgelig umiddelbart må forekomme at være i strid med det danske synspunkt, at fælles udenrigspolitik er noget, man fastlægger ved enstemmighed. Men det interessante er jo i virkeligheden, at man altså ved enstemmighed skal kunne beslutte, at nogle nøje-

re definerede områder, som igen defineres i enstemmighed, skal kunne implementeres ved flertalsafgørelser. Det lyder som en lidt kompliceret måde at stille det op på, men der er jo i virkeligheden i høj grad tale om en respekt for den enstemmighed, vi fra dansk side lægger så stor vægt på.

Så er der spørgsmålet om ØMU'en, hvor hr. Ivar Nørgaard lægger vægt på, at den økonomisk-monetære union kombineres med, hvad der kaldes en økologisk union, og dér kan jeg bekræfte, at regeringen også lægger overordentlig megen vægt på, at der skal kunne vedtages minimumsstandarder på miljøområdet ved flertalsafgørelser. Det havde jeg med i min indledende redegørelse; det er det centrale punkt i den dagsorden, som hr. Ivar Nørgaard har foreslået, og derfor er regeringen meget glad for den dagsorden og støtter den meget gerne.

Hr. Ivar Nørgaard spørger endvidere i relation til den økonomiske union, om man vil sikre ligestilling af beskæftigelseshensyn og prisstabilitet. Jeg opfatter ikke disse to fænomener som noget, der er i modstrid med hinanden, bl.a. af den grund, at prisstabilitet jo i høj grad er forudsætningen for, at man kan opnå bedre beskæftigelse. Derfor er der altså ikke her tale om modsatrettede mål.

Hr. Ivar Nørgaard siger videre, at enkelte lande selv bør afgøre, hvornår de indtræder i fastlåste kursforhold. Dertil kan jeg sige, ligesom hr. Niels Helveg Petersen var inde på det, at der jo ikke bliver tale om nogen automatisk overgang fra anden til tredje fase i den økonomiske og monetære union. Det ligger ganske klart nu, og det er der mange grunde til, bl.a. hensynet til Storbritannien og hensynet til en række sydeuropæiske lande, så det skulle sådan set besvare det problem, hr. Ivar Nørgaard rejser her.

Endvidere er der spørgsmålet om den sammenkædning, som hr. Ivar Nørgaard kalder det, mellem EPS og Den Vesteuropæiske Union og de tanker, der er om at opbygge en arbejdsdeling, og det er et emne, hr. Niels Helveg Petersen jo også var inde på. Dér vil jeg straks sige til hr. Niels Helveg Petersen, som har svært ved at se, at Vestunionen skulle kunne opstille sikkerhedsgarantier for øst- og centraleuropæiske lande, at det ikke er et argument, jeg har opfundet, selv om jeg brugte det i min indledning, og derfor er jeg heller ikke be-

[Udenrigsministeren]

kymret for, at man ved at bruge det argument risikerer at stikke blå i øjnene på de pågældende lande ved at diskutere det.

Det blev bl.a. bragt på bane i det meget væsentlige indlæg, som Tjekkoslovakiets præsident, Vaclav Havel, holdt, da han for efterhånden en del uger siden mødtes med NATO's udenrigsministre i Bruxelles. Jeg tror ikke, man fra den side har overdrevne forestillinger om noget egentlig praktisk indhold af en sikkerhedsgaranti. Jeg tror, man opfatter det på den måde, som Vaclav Havel beskrev det dengang, som en af de brikker, der eksisterer for øjeblikket i det nye politiske mønster, som lægges i Europa, og at man nærer et stærkt ønske om at være med med så mange brikker som muligt for på den måde at være så meget med i den politiske familie som overhovedet muligt.

Jeg mener sådan set også, at jeg i mine indledende bemærkninger var forholdsvis realistisk over for netop dette, at man ikke skal lægge for meget i, hvad der kan laves af sikkerhedsgarantier heller dér.

Men i øvrigt er jeg ganske enig både med hr. Niels Helveg Petersen og hr. Ivar Nørgaard i, at diskussionen om i dette tilfælde et dansk medlemskab af Vestunionen ikke er en diskussion, der hører hjemme her, men som vi jo med fordel fører i Det Sikkerhedspolitiske Udvalg, og det er i øvrigt heller slet ikke et spørgsmål, der er aktuelt, og hvor vi vil blive afkrævet svar i forbindelse med diskussionen om traktatteksterne for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Det ligger heller ikke helt klart endnu, hvad det er for en arbejdsdeling, der kan tænkes at komme ud af de overvejelser, man gør sig. Det, forslagsstillerne vel efterhånden er ved at nærme sig, er dette billede af, at Vestunionen skulle være en slags bro imellem det politiske samarbejde i EF og NATO-samarbejdet. Og netop i dette brobillede ligger vel også en klar imødekommelse af de synspunkter, som bl.a. er stærke i Danmark, nemlig at man ikke ønsker et egentligt militært samarbejde i EF. Det er jo en samarbejdsstruktur som denne, der kunne bringe os uden om det problem i hvert fald i en årrække.

Som sagt har det været en konstruktiv debat. Mange af disse spørgsmål har endnu ikke nået en sådan afklaring, at vi er i stand til at lægge de helt faste og firkantede synspunkter frem. Det

synes jeg er godt, for det er også i god overensstemmelse med den måde, hvorpå vi lige siden enigheden i efteråret om det danske memorandum har arbejdet, hvor vi har søgt at undgå, at Danmark på forhånd skulle låse sig fast i umulige negative positioner, og hvor kræfterne i stedet for bliver brugt på at forsøge at få de ting igennem, som vi i fællesskab ser som positive elementer i den videre udbygning af Det Europæiske Fællesskab.

Gade (SF):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne. Jeg er helt enig med hr. Ivar Nørgaard, når han understreger, at det er nu, vi kan tage stilling til nogle sager, nu, vi kan prioritere, nu, vi kan foretage afklaringen. Det var faktisk også derfor, vi gerne ville have denne forespørgselsdebat. Det er måske så som så med afklaringen og prioriteringen, men det skal jeg komme tilbage til senere.

Hr. Ivar Nørgaard understreger miljøsynvinklen, som jo også fremgår af Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres dagsordensforslag. Vi er selvfølgelig enige i det, der står på miljøområdet, men hvis nu meningen med dette forslag er, at Danmark skal være miljøridder den næste måned – og jeg glæder mig da til at se udenrigsministeren i den situation; det kan være, han kan blive klædt på til det – tror jeg, det er vigtigt, at udenrigsministeren, regeringen og de, der støtter dette synspunkt, går i gang med en grundig diskussion af vækstbegreber, som udenrigsministeren lagde megen vægt på. Det er ikke en gammeldags diskussion om nulvækst og sådan noget, vi har brug for, men det er en diskussion om vækstbegreber.

EF har jo selv fabrikeret de grundige analyser, der har vist og kritiseret, at beslutningerne om det indre marked er en trussel for miljøet, f.eks. på trafikområdet. Det er jo ikke noget, SF har opfundet; det er rent faktisk noget, som Kommissionens tjenestegrene har skrevet den mest kritiske rapport om. Og det er jo en nødvendig forudsætning for, at der er troværdighed i den linje, at det også føres ind i en samlet miljøstrategi. Det formoder jeg Socialdemokratiet er enig i, og jeg vil spørge Socialdemokratiet, hvor vigtig man så egentlig opfatter denne sag som, når man nu prioriterer den.

Hr. Groves og fru Charlotte Antonsens indlæg var det interessant at sidde og høre på, for

[Gade]

de to ordførere er jo ordførere for de to regeringspartier og skulle som sådan stå bag udenrigsministerens tale. Ingen af de to ordførere brugte imidlertid ret megen tid på udenrigsministerens hovedpunkt, nemlig Vestunionen. All right, det brugte udenrigsministeren jo også umådelig megen taletid på. Men jeg konstaterer så også, at dér, hvor vi hørte de to regeringspartier udtale sig, var de i ganske kraftig modstrid med hinanden. Hr. Grove fremhævede, at vi ikke skulle have de politiske partiers Europa – underforstået vel, at EF-Parlamentet skulle have større magt; det må være det, hr. Grove har advaret imod – og fru Charlotte Antonsen havde et indlæg, der, så vidt jeg kunne høre, stort set handlede om, at EF-Parlamentet skulle have mere magt. Jeg konstaterer det bare. Det er forunderligt at opleve, at uenigheden har været så stor.

Jeg vil også konstatere, at det er, som om Det Konservative Folkepartis nye agurkelinje skal bruges til at camouflere, at man alligevel ikke tør tage et opgør med udenrigsministeren, for det lyder jo alligevel, som om man egentlig ikke er enig med udenrigsministeren i en række af disse spørgsmål, f.eks. satsningen på Vestunionen. Men all right, det kan være mine ører, der er lidt for store, og at jeg derfor hører mere, end der måske ligger i ordene. Men det ville jeg nu gerne have sagt under denne debat.

Hr. Erhard Jakobsens indlæg lytter jeg altid nøje efter, og jeg var for nogle år siden altid så vred over dem, fordi hr. Erhard Jakobsen jo var den store unionist – »nu skulle der ske noget« osv. – men nu hørte jeg en afbalanceret og rolig hr. Erhard Jakobsen sige: Nej, nej, hr. udenrigsminister, det bliver slet ikke så galt, som udenrigsministeren siger. Udenrigsministeren lagde vægt på, at dette kunne komme til at gå hurtigt, men jeg hørte altså nærmest hr. Erhard Jakobsen advare mod at tro, at det ville komme til at gå så hurtigt, som udenrigsministeren sagde. Jeg undrede mig lidt over det, men måtte jo så konstatere, at det nærmest var en advarsel til udenrigsministeren.

Hvad angår den økonomisk-monetære union, må jeg konstatere, at hr. Erhard Jakobsen jo i hvert fald er fundamentalt uenig i den rapport, som vismændene har lavet om dens betydning. Jeg synes, at den rapport er for lidt diskuteret. I det hele taget synes jeg, vi har for lidt diskussion om den økonomisk-monetære

union, og derfor vil jeg da rose hr. Erhard Jakobsen for, at han i hvert fald gav et bidrag til den debat.

Hr. Niels Helveg Petersens betragtninger om Vestunionen synes jeg var rigtige. Jeg lagde også mærke til, at udenrigsministeren roste hr. Niels Helveg Petersen, og sådan kan det jo være, at den, man bejler til, roser man. Men jeg forstod hr. Niels Helveg Petersen sådan, at Det Radikale Venstre ikke ser Vestunionen som en sikkerhedsgaranti for de centraleuropæiske lande. Det er jeg helt enig med hr. Niels Helveg Petersen i, og jeg vil gerne spørge, om det ikke også er Socialdemokratiets synspunkt. For er det ikke sådan, at det er en bredere sikkerhedsproces, vi skal diskutere? Og er vores problem med EF's ønske om at få lavet koblingen mellem EF's beslutningsorganer og Vestunionen ikke, at vi dermed foregriber en nødvendig diskussion i hele Europa om et nyt sikkerhedssystem? Jeg kan ikke se, det er anderledes. Jeg vil også spørge udenrigsministeren: Hvorfor dette hastværk med sammenkoblingen? For jeg blev meget forvirret over udenrigsministerens svar til hr. Ivar Nørgaard om sammenkoblingen. Jeg forstod, at sammenkoblingen var en imødekommelse af danske synspunkter. Jeg vil gerne spørge Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, som har været med til at skrive det memorandum, der er henvist til, om de mener, at det at etablere en beslutningsbro mellem EF-systemet og EF's beslutningsorganer og så Vestunionen er en imødekommelse af danske synspunkter. Jeg kan kun opfatte det, som at udenrigsministeren vender det hele på hovedet.

Som et nyt argument om denne sammenknytning vil jeg gerne sige, at jeg tror, vi derved cementerer en EF-militær rolle også uden for EF-området, som jeg synes det er helt håbløst at EF lægger op til at tage principiel stilling til om en måned.

Derfor vil jeg opfordre Folketingets partier til at stemme for vores dagsorden. Jeg har hørt, at man vil henvise til et sikkerhedspolitisk udvalg, og jeg kan ikke i dag opfatte det som andet end en afværgemanøvre, fordi man ikke er færdig i partierne med at afklare sig. Men jeg vil meget anbefale partierne at afklare det inden topmødet, for ellers ved jeg, hvad regeringens linie er; den er at sige: Den bro, som det luxembourgske formandskab har introduceret, er en indrømmelse til Danmark, og det går vi ind for.

[Gade]

Jeg kan ikke få andet ud af udenrigsministerens udtalelse i dag, og jeg synes efter at have lyttet til taler fra Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, at de næsten har sagt det modsatte. Og det er jo lidt deprimerende, at vi ender dér i debatten i dag, også fordi ingen i denne sal er i tvivl om, at SF har rejst den foreliggende debat bl.a. for at få den afklaring.

Den får vi altså ikke – den skal vi have i Det Sikkerhedspolitiske Udvalg – men hvis nogen tror, de kan snyde i den debat ved kun at gøre det til en diskussion om medlemskab af Vestunionen, vil vi jo stå i en håbløs situation, og jeg håber også, udenrigsministeren vil mene, at han selv står i en håbløs situation, hvis han kommer ned til EF-topmødet, uden at vi har foretaget en afklaring af, om vi vil lave denne bro eller vi ikke vil. Man kunne beskrive det, som at udenrigsministeren og statsministeren kommer ned som store spørgsmålstegn. Jeg ved, at udenrigsministeren i hvert fald må være enig med mig i, at det snart er det værste, man kan gøre, for så er det de andre, der bestemmer.

Derfor vil jeg appellere til de partier, der ikke vil støtte vores dagsorden i dag – og de mest interessante partier er Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre – og spørge dem, om disse partier egentlig er uenige i det, der står i vores dagsorden. Men jeg vil appellere til de partier om, at vi får en afklaring, og jeg havde håbet, vi havde kunnet få den her i salen i dag.

Må jeg godt sige én ting til sidst til udenrigsministeren om åbenhed. Vi skal jo ikke diskutere temaet om at sætte integrationen i stå og så sige ja til alt det, der foreligger her. Det er jo en gammel måde at diskutere på. Vi skal diskutere integration med hvem, om hvad og hvordan, og vores bud er, at vi har brug for en integration med Centraleuropa, med Østeuropa, sådan at Lech Walesas advarsel ikke kan blive til noget, nemlig den, at når vi nu har fjernet jerntæppet, skal vi ikke have et sølvtæppe, der danner skellet mellem rige og fattige. Det er det, der er vores bud i denne diskussion; det er ikke det gamle skel om integration og ikkeintegration, men det er et nej til at lave den forcede unionsudvikling og få koblet EF ind i en sikkerheds konstruktion, som vi jo aldrig har fået diskuteret her.

Formanden:

Det fjerner ikke den røde lampe, at man dækker den til.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

For god ordens skyld vil jeg gerne sige, at når jeg nu ikke punkt for punkt gendriver hr. Gades fordrejninger af, hvad jeg rent faktisk har sagt, så skal denne min tavshed ikke tolkes som accept af hr. Gades udlægninger.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Nu er udenrigsministeren jo ikke en mand, der plejer at feje ting ind under gulvtæppet, og det vil jeg da gerne rose udenrigsministeren for, men det, udenrigsministeren gjorde lige nu, var da at feje sagerne ind under gulvtæppet i håbet om, at man i lukkede forhandlinger med partierne kan få sine synspunkter frem.

Hvorfor ikke komme frem, hr. udenrigsminister, og sige til os i dag, at logikken i den tale, udenrigsministeren holdt, logikken i de svar, der er givet til hr. Ivar Nørgaard, naturligvis er, at udenrigsministeren ønsker at anskue koblingen mellem EF-beslutningsorganer og Vestunionen som en indrømmelse til Danmark? Det kan jeg sige med god samvittighed, for det er lige præcis, hvad udenrigsministeren sagde i sit svar til hr. Ivar Nørgaard.

Ivar Nørgaard (S):

Jeg vil gerne takke udenrigsministeren for de svar, han gav på de spørgsmål, jeg rejste i går, og glæde mig over, at afstemningen altså nu bliver i dag; det passer meget godt, for det er lidt utilfredsstillende, at en afstemning udsættes til dagen efter debatten.

Men der var enkelte af svarene, som jeg ikke er helt tilfreds med. Det ene var spørgsmålet om, hvilke kriterier der blev lagt til grund for, hvad der med enstemmighed kunne overflyttes til flertalsafgørelser. Udenrigsministeren sagde, at kriteriet var, at det var ved enstemmighed, men det er jo ikke et kriterium for hvilke områder, og jeg har på fornemmelsen, at man på regeringskonferencerne drøfter konkrete områder, som man mener kunne være hensigtsmæssige at træffe beslutninger om, og som kunne klares ved flertalsafgørelser. Derfor vil jeg stadig gerne høre, om ministeren ikke kunne løfte lidt af sløret for, hvad det er for specielle områder.

Noget andet, jeg er utilfreds med, og hvor jeg er enig med hr. Erhard Jakobsen, er forholdet

[Ivar Nørgaard]

mellem prisstabilitet og beskæftigelse. Det er ikke umiddelbart sådan, hr. udenrigsminister, at man kan sige, at bare der er prisstabilitet, så har man også sikret beskæftigelsen. Det synes jeg man ser et godt eksempel på i øjeblikkets Danmark. Vi har stor prisstabilitet i øjeblikket. Vi har rekord i Europa i mindst inflation, men vi har som bekendt også næsten rekord i arbejdsløshed. Derfor er det et centralt problem, hvordan man skal sikre, at man i EF fører en ekspansiv politik, samtidig med at disse centralbankdirektører passer på prisudviklingen. Det kræver altså andet, end at man sikrer prisstabiliteten.

Så er der WEU eller Vestunionen. Det var jo til sidst ikke så stærkt, som det fremgik af ministerens tale i går. Nu var det bare sådan et billede, Havel for 14 dage siden tegnede af nogle forskellige mønstre, og hvor han nævnte, at WEU var med i mønsteret. Jeg lagde mærke til, at i det, han sagde i går – ja, det var jo nu i forgårs – kom han slet ikke ind på WEU. Han sagde NATO og CSCE. Han sagde ikke WEU.

Det, vi er lidt nervøse for, er, at man får lavet en konstruktion, som siger, at det er det med broen, og så finder man ud af – det er jo det, der er tale om nu hos de entusiastiske Vestunionsfolk – at lave et ministerrådsmøde samme dag, som man laver et møde mellem udenrigsministrene i EF, og så sørger man for at have en runde med formandskab, der følger landene.

Når vi så kommer til Danmark, som ikke er medlem af Vestunionen, så sidder udenrigsministeren – hvem det nu er til den tid – og er observatør. Men man skal oven i købet have rotation i formandskabet, og så vil det være naturligt, at man siger: Nå, men så må Tyskland jo overtage formandskabet for Danmark. Bogstaverne er jo sådan. Så vil der sikkert være danske politikere – måske den til den tid siddende udenrigsminister – der vil sige: Jeg kan da ikke sidde her og være observatør, jeg kan da ikke have Tyskland til at repræsentere Danmark, jamen så må det være naturligt, at vi også bliver medlem af WEU.

Det er den konstruktion, vi er nervøse for man er ved at skibe sig ind i, og vi finder altså ikke, at WEU er noget, Danmark skal være repræsenteret i.

Jeg håber, at mødet i NATO i København om nogle få dage vil aflive forsøgene på at gå

over WEU. Nu er forsvarsministeren gået, men han har jo for nylig været til møde i NATO, og jeg har indtrykket af, at han også har på fornemmelsen, at de vil blive aflivet om nogle få dage, fordi amerikanerne helt klart er allieret med os om, at det skal være NATO og ikke WEU.

Så vil jeg til slut sige til hr. Gade, at vi tillægger naturligvis dette med miljøet afgørende vægt, som vi har givet udtryk for, så afgørende vægt, at vi er enige med hr. Niels Helveg Petersen i, at det er et signal, vi giver omverdenen. Og når vi siger, at det er så afgørende, betyder det selvfølgelig, at det er noget, vi skal have opfyldt for, at Danmark vil finde, at regeringskonferencen er endt på en sådan måde, at vi kan sige ja til den. Bliver det ikke opfyldt, så har vi signaleret, at det ikke har vor interesse.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Det er tilfredsstillende betragtninger, hr. Ivar Nørgaard er kommet med om miljøområdet, om den vægt, forslagsstillerne, S og RV, lægger på det.

Det er sådan i virkelighedens verden, at den dagsorden, S og RV har lavet, kunne vi nok hurtigt være blevet enige om – jeg havde nær sagt ved en telefonopringning – det er nok ikke dér, den store konflikt ligger, hvad jo også den her debat har vist. Vi må konstatere, at Danmark i dag står uforberedt i det afgørende spørgsmål om, hvor grænsen er mellem det bredere sikkerhedspolitiske begreb, som kommer ind i traktaten, og som jeg ikke er imod, og forsvar. Det er det, vi diskuterer, herunder om vi skal lave en kobling til Vestunionen.

Dér er vi i dag, en måned før et afgørende møde, uforberedt. Jeg kan ikke tolke udenrigsministerens udtalelse på anden måde, end at det er udenrigsministerens agt, hvis der ikke er et flertal, der siger noget andet, at tilslutte sig konklusionen på et topmøde og sige ja til en sådan bro mellem EF's organer og Vestunionen. Det er ikke muligt for mig at tolke denne debat på anden måde.

Jeg skal sige, at SF er ked af, at vi endte dér, for vi er så afhængige af, at der sker noget andre steder i Folketinget i den kommende måned.

Jeg vil sige om den dagsorden, der ligger her fra Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, at selv om den har et vist element af afværge-

[Gade]

dagsorden, vil vi undlade at stemme til den. Vi vil af klare grunde ikke bekræfte hele det danske EF-memorandum. Vi er ikke tilhængere af en økonomisk-monetær union, men det sidste om miljø og prioriteringen er vi helt tilfredse med er en vigtig del af Danmarks forhandlingsposition i den kommende måned og dermed også en aktiv dansk forhandlingslinje. Derfor undlader vi at stemme.

Formanden:

Jeg forlanger ikke, at medlemmerne skal kunne se om hjørner, men jeg vil opfordre til, at man skærper det perifere syn, som det hedder.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Ivar Nørgaard ville gerne, om jeg kunne udbyde, på hvilke områder man kunne tænke sig, at implementering af fælles udenrigspolitik skulle ske ved flertalsafgørelser.

Det er helt rigtigt, som hr. Ivar Nørgaard nævner, at på det mere tekniske forhandlingsplan sidder man og leger med mange forskellige ideer om, hvilke områder man kunne tænke sig. Det er en meget svær diskussion, og den er altså ikke så afklaret endnu, at man har turdet sætte ministrene i gang med at diskutere det. Derfor er jeg ikke i stand til at nære mig problemet, og det er baggrunden for, at jeg koncentrerer mig om det, jeg har syntes var noget, set fra en dansk synsvinkel, meget væsentligt i hele den diskussion, nemlig at beslutningen om i enkelte situationer at anvende flertal træffes ved enstemmighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Som nævnt vil afstemningen om de fremsatte dagsordensforslag blive sat på dagsordenen for mødet i morgen torsdag den 30. maj.

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Skatteministeren har meddelt mig, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Redegørelse om medarbejderaktieordninger.

(Redegørelse nr. R 13).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 29/5 91 om de i 1989 godkendte medarbejderaktieordninger efter ligningslovens § 7 A, stk. 2.

(Redegørelse nr. R 13).

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Ved lov nr. 360 af 10. juni 1987 om ændring af selskabsskatteoven, ligningsloven og lov om særlig indkomstskat m.v. er der sket ændringer i reglerne om udstedelse af medarbejderaktier m.v. efter ligningslovens § 7 A.

1. Efter bestemmelsen i ligningslovens § 7 A, stk. 1, kan et selskab på visse betingelser opnå godkendelse af medarbejderaktieordninger, hvorefter de ansatte kan få ret til tegning af aktier til favørkurs, uden at de ved erhvervelsen bliver beskattet af værdien af tegningsretten.

2. Efter bestemmelsen i ligningslovens § 7 A, stk. 2, kan et selskab opnå godkendelse af en medarbejderaktieordning, hvorefter selskabet skattefrit kan udlodde udbytteandele eller lignende til de ansatte i form af aktier for en værdi af indtil 6.000 kr. pr. år pr. medarbejder.

Told- og Skattestyrelsens kompetence til at godkende medarbejderaktieordninger efter ligningslovens § 7 A er udlagt til told- og skatteregionerne med virkning for ansøgninger, der indgives fra og med den 1. oktober 1990. Told- og skatteregionens afgørelser kan herefter kun indbringes for Told- og Skattestyrelsen, jf. sagsudlægningsbekendtgørelsen af 18. september 1990, der trådte i kraft den 1. oktober 1990.

For så vidt angår ansøgninger indsendt inden den 1. oktober 1990, er told- og skattestyrelsen fortsat bemyndiget til at godkende medarbejderaktieordninger efter ligningslovens § 7 A, stk. 2. Told- og Skattestyrelsens afgørelser kan indbringes for skatteministeren.

Betingelserne for ordningens godkendelse er fastsat i bekendtgørelse og cirkulære, begge af 21. juli 1988, om medarbejderaktieordninger m.v. Disse betingelser er nærmere beskrevet i redegørelsen til Folketinget om de i 1988 godkendte medarbejderaktieordninger, hvortil der henvises.